

Gents
Milieu
Front

Frontaal

zomer
2020

Zwerfgoed
oogst kansen

Wordt het echt
#beternacorona?

GMF
verhuist!

06 Gent met de wind mee?

13 Ontmoet Marc Loos

Gent en omstreken

06
windmolens
Wind zaaien,
storm oogsten

08
expert
Johan Albrecht
over de impact
van Corona

13
ontmoet
Marc Loos

14
ontdek
Zwerfgoed vzw

16
ook in Gent
Extinction
Rebellion

21 De roots van André

18 Microplastics

Milieu inzichten

18
topic
Microplastics
zorgen voor
wetenschappelijke
ophef

21
roots
André uit
Brazilië

23
column
'In de praktijk
evolueert enkel
de theorie'

24
voortaan
Duurzame tips

Front van goodwill

26
GMF verhuist!
verhuisplannen

30_31
in actie
_Geluidsteam
_Project Wijkwater

32
renovatiemodel
Coöperatieve
buren

34
vrijwilliger
Birgit

35
Jules
Cartoon

36 ad valvas

38 volg ons

39 over ons

← anderhalve meter →

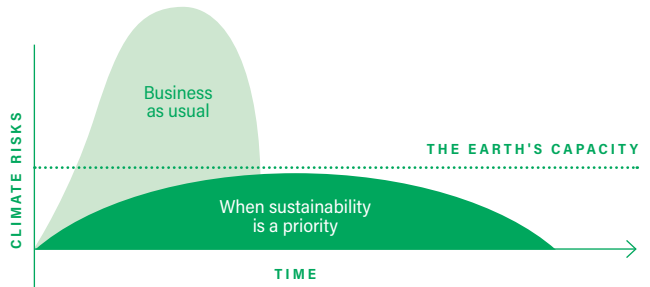
De anderhalve meter samenleving, we kunnen er maar beter aan wennen. Maar anderhalve meter voor wat of voor wie? Voor geparkeerde auto's? Of voor fietsers, wandelaars en meer groen in de straat? Zoals elke crisis biedt ook de Coronacrisis kansen en bedreigingen. Kruipen we massaal terug in de auto omdat het openbaar vervoer als onveilig aanvoeld wordt? Of nemen we met z'n allen de fiets en de benenwagen? Willen mensen nog samenleven in cohousingprojecten, laat staan in een woonzorgcentrum? Of wordt wonen in een eigen huis met tuin weer de maatstaf, liefst in een verkaveling, weg van de stad?

De manier waarop overheden de volgende weken en maanden omgaan met de verdeling van ruimte, zou wel eens bepalend kunnen zijn voor de volgende tien jaar. De vraag van GMF aan het Gentse stadsbestuur is duidelijk: wij vragen meer ruimte voor fietsers en voetgangers, minder ruimte voor auto's. Meer ruimte voor groen, speelplekken en ontmoeting. Minder ruimte voor beton. Meer ruimte om samen te leven in gemeenschappelijke woonprojecten. We ervaren de afgelopen twee maanden allemaal hoe hard we dat nodig hebben: wandelen, fietsen, groen, ontmoeting. Zo biedt deze crisis de kans om ruimte te herverdelen richting een duurzamere stad. Let's do this!

Erik Grietens
beleidswerkgroep
GMF

Let's flatten this curve too

Gevelgroen Gent

Geveltuinbrigade terug in actie!

Begin mei kon onze Geveltuinbrigade terug uitrukken met dank aan een nieuwe subsidieovereenkomst met Stad Gent! 700 gratis geveltuinen kunnen we terug aanleggen – deels in straten waar weinig of geen bomen mogelijk zijn, deels in nieuw aangelegde straten. Wegens groot succes kunnen we nieuwe aanvragers geen gratis geveltuin meer garanderen. Wil je zeker zijn van je geveltuin? Struin dan zeker door ons betalend aanbod!

Bestel je geveltuin op www.geveltuinbrigade.be

Veilig met de fiets naar Gent?

Nog 66,5 kilometer aan ruimte voor verbetering

Wie vanuit de rand en de deelgemeenten naar Gent-centrum fietst, kan dat lang niet altijd op een veilige manier: 22% van de Gentse invalswegen heeft geen fietspad. Waar er wel een fietspad is, laat de kwaliteit soms te wensen over: de breedtes zijn er te smal, de kans op een conflict met het autoverkeer niet min. Dat blijkt uit een grondig onderzoek van GMF-vrijwilligers. Via Open Street Map brachten zij meer dan 303.619 meter aan Gentse invalswegen in kaart, waarop werd aangeduid of die al dan niet over een fietspad beschikken. Ook werd duidelijk gemaakt wie de wegbeheerder van een bepaald wegsegment is: Stad Gent of de Vlaamse overheid. Bij invalswegen in Drongen, Oostakker en de Kanaal-dorpen zijn fietspaden vaker afwezig dan in de rest van (groot) Gent. De R4 is niet toegankelijk voor fietsverkeer, al is er haast altijd een alternatief fietspad in de buurt (maar zeker niet overal). De R40 kan je wel rond fietsen, maar dat doe je vaak op de zogenaamde 'moordstrookjes': officieel is dat een fietspad, maar veilig en comfortabel is anders.

Bekijk onze fietspadkaart in detail op gentsmilieufrent.be/fietspadkaart

'Tenzij het een maand onafgebroken gaat regenen zullen honderden dorpen zonder drinkwater vallen'

Jiri Babec, Tsjechische minister van Leefmilieu, waarschuwt voor een catastrofe. Niet alleen Vlaanderen is bezorgd om de extreme droogte, ook Midden- en Zuid-Europa slaan alarm. "Deze droogte kan erger worden dan die van 1540, toen in sommige steden water duurder werd dan wijn."
— De Standaard, 23.05.2020

Jij krijgt 12m²!

Wat doe je ermee?

12 m², dat is de gemiddelde ruimte die één geparkeerde auto inneemt (25 m² als je manoeuvreerruimte meerekent). Stel: jij krijgt de kans om één parkeerplek in jouw straat in te vullen met iets totaal anders. Wat zou jij ermee doen? In het kader van 'Verover de ruimte' lanceert de Gentse vzw Planché samen met GMF en autodelen.net '12 m²', een cocreatief burgerproject waarbij iedereen samen aan de denk- en schrijftafel schuift. 12 m² gaat op zoek naar de leukste herinvullingen van één parkeerplaats en wil zo burgers en overheden doen nadenken over duurzaam ruimtegebruik. In een eerste fase verzamelt het project allerlei schetsen en ideeën om ze te bundelen in een catalogus. Vervolgens gaat het met die ontwerpen aan de slag om samen met bewoners één of meerdere concepten uit te werken. Een fietsenrek, een straatmoestuin, een dansvloer voor tangoles of een mobiel kippenhok? Laat de ideeën maar stromen, je kan veel doen op 12 m²!

Wil jij graag een ontwerp delen? Dat doe je op vzwplanche.be/12m2.html. Je mag je idee tekenen, neerpennen of in ware grootte uitwerken en fotograferen.

Big 'Small' Jump

Spring thuis mee voor proper water

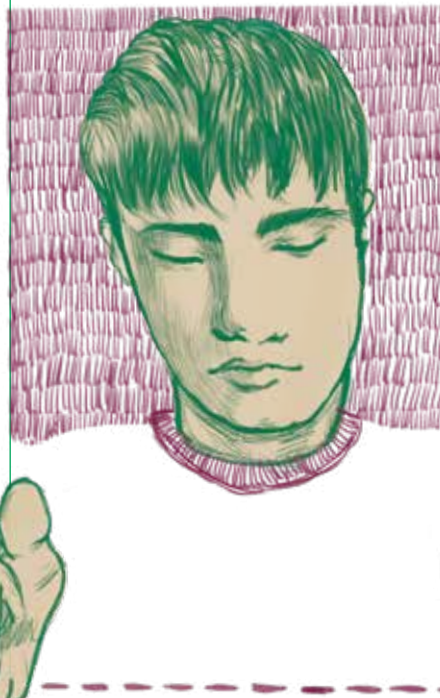
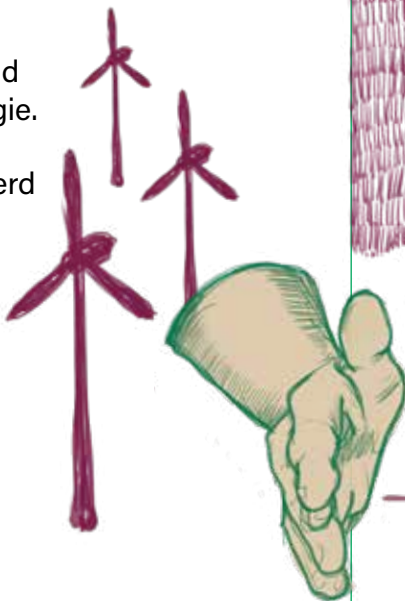
Jump! We hoorden dit al vele jaren na elkaar, maar kunnen deze zomer helaas niet met ons allen in de Leie springen. Omdat aandacht vragen voor waterkwaliteit wél nog altijd aan de orde is, lanceren we samen met Good Planet en Yaku op 12 juli 2020 de 'Big 'Small' Jump'. We roepen iedereen op om – op welke manier dan ook – thuis te springen. Neem een duik in je bad, laat het lego-vrouwkje in je emmer vallen, laat je hond springen in je opblaasbaar zwembad, etc. – en film het!

Post je video op 12 juli op sociale media met #bigjump2020

Wind zaaien... storm oogsten

De meeste mensen zijn overtuigd van de voordelen van windenergie. Tot er concrete plannen op tafel komen, en ze plots geconfronteerd worden met windmolens in hun buurt. Dan krijg je vaak een storm van protest, die meestal uitgaat van het NIMBY-principe: Not In My Back Yard. Waarom krijgen windmolens zo vaak tegenwind van boze burgers en lokale actiegroepen?

txt_Céline Rosseeuw pix_Marie Bockaert

Als we het hebben over windmolens zijn er tal van voor- en tegenargumenten. In dit artikel bekijken we zowel technische als sociale argumenten, en onderzoeken we hoe het beter kan.

Technische argumenten

Het argument dat het meest voor de hand ligt, is dat de windmolens impact hebben op het landschap. Technisch gezien zijn de beste zones voor het inplanten van windenergie vaak gebieden die landschappelijk waardevol zijn, zoals vlakke kustgebieden en heuveltoppen; dit zijn meestal windrijke gebieden. Het opwekken van windenergie neemt ook veel ruimte in beslag. Om een grote hoeveelheid windenergie op te wekken, worden vaak meerdere windmolens geplaatst. We zien ook een trend waarbij nieuwe modellen windmolens steeds groter worden, waardoor de visuele impact ver-

sterkt en het landschap doorbroken wordt. En ze werpen een bewegende slagschaduw die vervelend kan zijn voor wie eronder leeft.

We kunnen windmolens duidelijk zien. Vroeger werd energie ver weg van bewoonde gebieden geproduceerd. Via een netwerk van hoogspanningskabels kwam ze in de huizen terecht, zonder dat de productie zichtbaar was. Wonen, produceren en consumeren werden lange tijd organisatorisch en ruimtelijk gescheiden gehouden. Windenergie brengt energieproductie dicht bij huis. Dit schrikt mensen af omdat de onzichtbare energieproductie nu plots heel aanwezig is.

Ook geluidshinder is een veelbesproken tegenargument. Bewoners die in de buurt van een windmolenpark wonen, ervaren het geluid dat windmolens produceren als storend. Natuurlijk is dit erg subjectief: hoe een individu

'Een te grote afstand tussen burgers en experts zorgt ervoor dat over burgers heen wordt gekeken'

geluid ervaart is verschillend. Geluid is ook contextafhankelijk: elementen zoals achtergrondlawaai, weersomstandigheden en het type turbine spelen een rol.

Sociale argumenten

Bij tegenargumenten van windmolens zijn er eveneens psychologische en sociale aspecten terug te vinden, zoals vertrouwen en framing. Zoals eerder aangegeven, zijn mensen niet vertrouwd met een zichtbare ener-

Waarom windmolens zoveel weerstand oproepen

gieproductie. Windmolens kunnen gezien worden als een bedreiging, omdat mensen onzeker zijn over nieuwe technologie. Je weet niet wat de gevolgen zullen zijn. Mensen hebben tijd nodig om te wennen aan veranderingen. Eenmaal ze de windmolens gewoon zijn, zijn attitudes tegenover windmolens positiever.

Er is sprake van een ongelijke verdeling van lasten en lusten. Een windturbine die energie aan het algemene elektriciteitsnet levert, zorgt niet noodzakelijk voor een direct gebruiksnut voor omwonenden. Zij ervaren dus wel de lasten van een windmolen in de buurt, maar niet altijd de lusten.

Framing

Naast gevoelens van vertrouwen en onzekerheid is framing ook een belangrijk onderdeel in de weigerachtige houding tegenover windmolens. Omwonenden kunnen bij

het plaatsen van windmolens geen mening vormen over een project dat nog niet gerealiseerd is. Ze kunnen geen beroep doen op hun eigen ervaringen, waardoor ze afhankelijk zijn van externe informatie die ze krijgen van projectontwikkelaars, media, actiegroepen, ...

Deze stakeholders proberen elk hun eigen belangen te verdedigen en willen hun eigen perceptie het dominante denkkader maken. Zo ontstaat framing: het ontwikkelen van verschillende denkkaders over het plaatsen van windmolens, waardoor verschillende actoren eenzelfde landschap anders waarnemen.

Hoe kan het beter?

Framing kan je voorkomen door een gemeenschappelijk kader te scheppen. Participatie door burgers kan hierin een oplossing zijn. In huidige situaties is er vaak een te grote afstand tussen burgers en experts waardoor er te vaak over burgers heen wordt gekeken.

Omwonenden worden niet betrokken in het proces, omdat lokale overheden het nut ervan vaak niet inzien. Argumenten voor het plaatsen van windmolens worden verdedigd door projectontwikkelaars en hogere overheden. Daarnaast vermijden lokale overheden participatie, uit schrik om burenruzies te creëren.

Pleiten voor meer participatie

Het is echter wel relevant om burgers te laten participeren. Allereerst is participatie een democratische waarde: mensen zouden betrokken moeten worden bij beslissingen die hun leefomgeving veranderen. Participatie zorgt er ook voor dat er meer vertrouwen is tussen de verschillende actoren en de burgers. Zo wordt een draagvlak gecreëerd en is er minder protest vanuit gevoelens van wantrouwen en onzekerheid. De expert krijgt de ondersteunende rol.

'Er is een hoge nood aan burgerparticipatie om windturbines succesvol in te planten'

Ook dragen burgers bij aan de inhoudelijke kwaliteit van het beslissingsproces: ze bekijken de materie vanuit een ander perspectief en een onwetende positie. Dit kan een frisse kijk of nieuwe inzichten opleveren, zaken die wetenschappers en professionals misschien over het hoofd zouden zien. Omdat omwonenden ook belang hechten aan andere zaken en gevaren anders inschatten.

Ons besluit is dat er een hoge nood is aan burgerparticipatie om windturbines succesvol in te planten. Doordat inwoners inspraak hebben doorheen het proces en de uiteindelijke beslissing, kan men ervoor zorgen dat negatieve framing vermeden wordt. Energent en Ecopower verwierven toestemming om een windturbine op gronden van de Universiteit Gent te plaatsen, meer specifiek in de zone nabij E17 en E40. Voor UGent was rechtstreekse burgerparticipatie een belangrijke voorwaarde, zij willen omwonenden de kans geven om te participeren. We hopen dat door burgerparticipatie de tegenstand vermindert en de angst en onzekerheden bij omwonenden wegneemt. Enkel op die manier kan je windmolens integreren in een positief verhaal.

Vergis je niet: bij GMF zijn we helemaal pro de productie van windenergie in en rond Gent! Meer weten over windenergie en in rond Gent? Neem een kijkje op energent.be/projecten/investeringsprojecten/windturbines/

Dit artikel is gebaseerd op het onderzoek naar windenergie 'wie wind zaait, zal storm oogsten' van Yves Pepermans en Ilse Loots.

**Milieu-econoom
Johan Albrecht ziet
na de shock ook
opportunities**

Wordt het echt #beternacorona?

2020 was nog maar goed en wel begonnen, of onze levens werden wereldwijd gegijzeld door een virus. Niet alleen onze vrijheid zit in lockdown, ook de economie krijgt klappen zoals ze die sinds WOII niet meer heeft gekend. Maar professor Johan Albrecht is geen doemdenker: hij denkt dat we na even tasten in het duister ook lichtpuntjes zullen ontwaren.

txt_Thijs Michiels pix_Johan Albrecht

Reddingsboei onder voorwaarden

‘De impact van de coronacrisis op de wereldeconomie in het algemeen en op bepaalde sectoren in het bijzonder is gigantisch. Sinds april zoeken spelers in de luchtvaartsector bescherming tegen schuldeisers, of ze kloppen aan bij overheden om hen steun te verlenen. Krijgen ze die niet, dan dreigen ze kopje onder te gaan. Er moet een reddingsplan komen voor de Europese luchtvaart, maar daar moeten voorwaarden aan worden gekoppeld. Het is

hoog tijd voor een grondige verduurzaming van de sector. Luchtvaartbedrijven genieten vandaag bovendien van fiscale gunstregimes, en ondanks hun aanzienlijke aandeel in de globale CO₂-uitstoot nemen ze slechts halfslachtig deel aan het internationale klimaatbeleid. Er moet dringend een correcte prijs worden gekleefd op de CO₂-emissie per vlucht, die de maatschappijen dan kunnen doorrekenen in de ticketprijs. Het is belachelijk als je bedenkt dat gezinnen vandaag worden verplicht om te investeren in klimaatvriendelijk wonen,

'Qua duurzaamheid verwacht ik grote stappen van de lokale besturen. En die moeten gesteund worden door burgers en verenigingen'

terwijl 2x per jaar vliegen naar de zon zomaar kan.'

Auto- en farmasector

'Niet alleen de luchtvaart krijgt klappen, de hele toeristische sector staat te wankelen. Ook de cultuur- en evenementensector zal nog voor minstens de rest van 2020 zwarte sneeuw zien. Maar ook bijvoorbeeld de autosector kijkt met een bang hart naar de gevolgen: producenten kampen met overstock, want consumenten stellen hun aankoop uit. Bepaalde bedrijven zullen een enorme dreun krijgen, vooral diegene die hun auto's niet snel kunnen elektrificeren. De positie van de farmasector wordt onhoudbaar: die is vandaag quasi ongereguleerd, spelers doen er hun goesting. De sector heeft niet geanticipeerd op de uitbraak van het coronavirus, en dan worden acute tekorten plots grote acute problemen. Het is pijnlijk duidelijk geworden hoe kwetsbaar we zijn als we voor essentiële geneesmiddelen en testkits geheel afhankelijk zijn van import uit Azië.'

Einde van globalisering?

'Wordt dit een keerpunt voor de globalisering? Misschien voor een deel wel. Maar alles terug lokaal gaan produceren kan niet, dat zou onzinnig zijn. Ver-

geet niet dat de globalisering ook belangrijke voordelen heeft meegebracht: de wereldwijde armoede is gevoelig gedaald, bij de opkomende economieën zijn de inkomens met gemiddeld 60% gestegen.'

Lokale landbouw

'Voor andere sectoren is een terugkeer naar meer lokale productie wel aan de orde. Vooral voor voeding, landbouw en dierlijke producten is dit wenselijk, die industrieën zijn minder complex maar toch bijzonder koolstof-intensief: zo is 17% van de globale CO₂-uitstoot afkomstig van de veestapel. Vandaag is het binnen de Europese eenheidsmarkt de norm om barrièreloos producten in en uit te voeren. Groenten en vlees uit alle windstreken komen hier terecht en zijn vaak goedkoper dan de Belgische producten. Lokale landbouw heeft enorme voordelen qua duurzaamheid, maar om 'onze' producten beter aan de man te brengen moet je die voor- en nadelen ook meerekenen in de prijszetting. De CO₂-prijzen doorrekenen in producten als vlees kán, in Zweden doen ze dit al. Je kan ook specifieke labels voor lokale productie in het leven roepen. Maar louter rekenen op de goodwill van consumenten zal geen zoden aan de dijk zetten.'

Circulair Amsterdam

'Lokale productie en korte keten stimuleren lukt beter als het een onderdeel vormt van een bredere visie en aanpak. Zo heeft Amsterdam sinds enkele maanden een circulair actieplan, gebaseerd op de 'donut-economie' van de Britse econome Kate Raworth. De Amsterdamse circulaire strategie 2020-2025 is een van de meest gedurfde plannen van Europa: de stad wil uiteindelijk 100% circulair worden, zowel qua aankopen, constructie als consumptie. Tegen 2030 moet Amsterdam ook een vijfde minder gaan consumeren. Die voornemens waren er al langer, maar de recente crisis zal het draagvlak voor het plan alleen maar groter maken. De Amsterdamse ambities zijn overigens geen solo slim, Nederland stelt zich eenzelfde doel voor ogen, net als de Europese Commissie. Maar in Vlaanderen leven die ambities niet, wij staan erbij en kijken ernaar.'

Verduurzaam de supply chain

'Hoe schitterend de plannen van Amsterdam ook mogen zijn, de economie en productie verduurzamen doe je op een hoger niveau. Met de Green Deal worden grote stappen gezet, maar momenteel kijkt het huidige Europese beleid alleen naar wat er gebeurt binnen de EU. In een efficiënte Europese

Johan Albrecht

_milieu-econoom, als hoofddocent verbonden aan de vakgroep Economie van de Universiteit Gent. Doceert er vakken met focus op economie, milieuen energiebeleid

_senior fellow bij de denktank Itinera

_auteur van zeven boeken, waaronder het pas verschenen 'Coronashock'. Daarin beschrijft Albrecht de coronacrisis als een gamechanger die de veerkracht van onze economie en samenleving kan versterken

Natuurpunt
Gent

Natuur in de buurt

Daar is hard aan gewerkt,
ook in coronatijden.

Lid worden?

www.natuurpuntgent.be

**NATUURDAKEN
PRAIRIEDAKEN
KLIMPLANTEN**

CANOPY

Canopy BVBA
Dendermondsesteenweg 40
B-9000 Gent

+32 (0)9 247 48 49
info@canopy-greenroofs.be
www.canopy-greenroofs.be

fabriek kan een auto wel koolstofarm worden geassembleerd, we hebben geen controle over de wijze waarop de duizenden onderdelen die van buiten de EU komen worden gemaakt. Als ze de klimaatuitdaging echt wil aangaan, dan zegt de EU tegen andere landen: ‘Wil je exporteren naar Europa, dan moet je ons bewijzen dat je koolstofarm produceert.’ Zo zet je ook de rest van de wereld in beweging, want iedereen wil actief zijn op de rijke Europese binnenmarkt. Door mee koolstofarm te denken, kunnen producenten in Azië of Afrika de hele wereld helpen innoveren. Europeanen denken te vaak: “Ze kunnen dat niet” of “Ze gaan dat niet willen doen”. Dat is een zeer arrogante maar helaas nog altijd courante instelling.’

Werk voor mister Michel

‘Eigenlijk is het simpel. Voor productie: decarboniseer de hele waardeketen; voor consumptie: ent de fiscaliteit op de carbon footprint van een product en al zijn onderdelen. Zo krijg je de duurzaamheidsmolen op gang. Zo gek is dat idee niet, zelfs niet in tijden van corona. Vele Europese bedrijven merken nu: we krijgen geen leveringen meer, we moeten onze keten robuuster maken. Als ze die keten nu dan toch herbekijken, kunnen ze die gelijk duurzamer maken. Die aandacht voor de supply chain groeit langzaam maar zeker, niet alleen vanuit koolstofperspectief maar vanuit de hele levenscyclusanalyse (LCA) en de impact op waterverbruik, biodiversiteit, ruimtebeslag en andere conventionele ver-

vuilingsparameters. Idealiter wordt zo’n omslag geleid vanuit een gezamenlijk Europees beleid – de nieuwe Green Deal biedt dat soort hefboom. Maar eenvoudig wordt het zeker niet, er is nog veel werk aan de winkel voor mister Charles Michel!’

Heil in LCA

‘Productie en prijszetting aan de hand van LCA is allang geen utopie meer. Wel is er nog veel discussie over welke lasten zwaarder doorwegen, bijvoorbeeld koolstofarm tegenover ontginningsintensief. Maar de modellen zijn matuur, we moeten er pragmatisch mee aan de slag en zeker niet wachten tot de perfectie voor de deur staat. Er is voldoende kennis, we kunnen gaandeweg nog bijstellen. Fiscaliteit aan de hand van LCA kan tegen 2030 een solide, algemeen erkend systeem zijn.’

Steden aan de top

‘Amsterdam is een voorloper op vlak van circulariteit, Kopenhagen is dat met haar systeem van stadsverwarming. Beide steden hebben moeilijk pionierswerk verricht, ook qua duurzame mobiliteit. De lockdown zorgt vandaag voor kleine fiets-revoluties in steden als Milaan, Brussel, Ljubljana en Bogotá, die nu enorme stappen durven zetten in tijden van corona. Die vastberadenheid is geheel te danken aan het voorbereidende werk van de pioniersteden, zij zorgden voor een positief imago.’

En in Gent

‘Gent zit in België in de kopgroep van duurzame steden,

‘Gezinnen worden vandaag verplicht om te investeren in klimaatvriendelijk wonen, terwijl 2x per jaar vliegen naar de zon zomaar kan’

maar kan nog vele stappen zetten. Ik zie niet waarom Gent niet de revolutionaire wegen van Amsterdam of Kopenhagen zou kunnen inslaan. De duurzame transitie komt er volgens mij ook vanuit het lokale niveau, via stedelijke en gemeentelijke ambities. En die moeten worden gesteund door burgers en verenigingen, die duidelijk moeten laten zien dat ze een ambitieus beleid appreciëren. Wat op-nieuw zal leiden tot méér lef bij de lokale beleidsmakers.’

Revolutie

‘De rol van een milieuvereniging als GMF kan dus zijn: verbreed het draagvlak, zorg ervoor dat een stad ambitieus wil zijn. Zet als vereniging de positieve kanten van de lockdown in de verf: mensen die heil zochten in het groen aan de stadsrand, de verbeterde luchtkwaliteit. Grijp de digitale revolutie vast: help kleine kmo’s op pad om meer te gaan telewerken, of help lokale restaurants om zich digitaal te organiseren. Dat kan eventueel in samenwerking met UNIZO of andere partners. Zet als middenveldorganisatie meer in op sociale innovatie, want vernieuwing en revolutie komt niet alleen uit technologische hoek.’

DANSHUIS
DE INGANG

ONLINE EN OFFLINE
LESSEN - WORKSHOPS - KAMPEN
KINDEREN | JONGEREN | VOLWASSENEN

BLIJF
DANSEN!

DE-INGANG·BE

OP FIETSVAKANTIE?
ZORGELOOS NAAR JOUW WERK?
OF ER GEWOON OP UIT MET DE KINDEREN?

CASA de
CICLISTAS

HELPT JE GRAAG OP WEG

WWW.CASADECICLISTAS.BE

VAUDE Redmont Serie

Maximale ecologie:

in Europa gemaakt
van GOTS-
gecertificeerd
biologisch katoen
en gekleurd met
natuurlijke verven.

VAUDE Store Gent

Sint-Niklaasstraat 52 · 9000 Gent

Maandag t.e.m. zaterdag: 10u – 18u · officiële koopzondagen: 13u – 18u

vaude-stores.com

STORE GENT

Marc Loos — 'Ik vind het ook onze rol om bewustzijn te creëren rond het klimaat'

In deze rubriek laten we iemand aan het woord die zich rechtstreeks of onrechtstreeks inzet voor een duurzamer Gent. Deze keer aan de beurt: Marc Loos, dominee van de protestantse Rabotkerk.

'Toen ik hier aankwam was de Rabotkerk een gesloten bastion', vertelt de dominee afkomstig van Sint-Truiden. 'In het begin heb ik hard mijn best gedaan om de kerk open te stellen voor de buurt. Een van de eerste dingen die we deden was de oprichting van de Speeltheek PIPO, nu zo'n 20 jaar geleden. Samen met vzw Jong organiseren we er onder andere huiswerkbegeleiding voor kinderen in kwetsbare gezinssituaties.'

'Behalve de kerkelijke activiteiten zoals kerkdiensten, catechese en de kinderkerk vormen we ook een open huis voor vluchtelingen en mensen in armoede. Ik zeg vaak: "We zijn een huis van passanten." Sommigen blijven gebonden aan de kerk, maar de meesten focussen op de uitbouw van hun leven.'

'Ik vind het ook onze rol om bewustzijn te creëren rond het klimaat. Zo nemen we deel aan klimaatmarsen, tonen we filmpjes tijdens de dienst, roepen we op om minder te vliegen en zetten we acties op poten voor de campagne van Broederlijk Delen. We staan altijd open voor nieuwe duurzame projecten. Momenteel bekijken we de mogelijkheid om het regenwater dat op het dak van de kerk neervalt op te vangen.'

'De coronacrisis heeft natuurlijk onze werking beïnvloed. We verdelen nu voedselpakketten aan zo'n 120 gezinnen in de Rabotwijk. Ook het gevoel van eenzaamheid begint te wegen. Daarom sturen we kaartjes, telefoneren en rijden we rond om een babbeltje te slaan met de mensen.'

txt_Binte Claes pix_Shauni Celis

Veel jongeren vinden geen aansluiting meer in het huidige schoolsysteem. Ze zijn schoolmoe, raken in een negatieve spiraal en haken af. Zwerfgoed is een Gentse vzw die Time Out-projecten opzet om deze groep nieuwe kansen en perspectieven te geven. GMF sprak in coronatijden af met Pieter Baert, oprichter van dit project, in hun prachtige serre.

txt_Birgit De Baere pix_Noor Van Weverberg

Zwerfgoed een plek die je blik verruimt

Nood aan vernieuwing

‘Na 15 jaar als opvoeder in de bijzondere jeugdzorg werd de nood aan een andere aanpak groot. De tijd die besteed werd aan vergaderen en administratief werk werd zodanig veel dat er nauwelijks ruimte overbleef om met de jongeren bezig te zijn. Zowel de frustraties tegenover het systeem als de eigen motivatie om het werkleven anders aan te pakken, hebben geleid tot wat Zwerfgoed nu is.’

‘10 jaar geleden begon Zwerfgoed als een impulsief project op een boerderij in Maldegem. Het was vanaf dag 1 een enorm succes en dat is het nog steeds. Zwerfgoed bevindt zich nu op twee locaties in Mariakerke, ‘De Serre’ en ‘De Hoeve’. Ieder schooljaar komen

er tussen de 65 en 80 jongeren. Ze krijgen de kans om concreet en al doende uit te zoeken wat hen boeit en welke richting ze uit willen gaan.’

Eigen interesse als leidraad

‘De duur en aanpak van het traject is heel individueel’, vertelt Pieter. ‘We vertrekken vanuit het dagelijkse en bouwen daarop verder. ’s Morgens beginnen we op het gemak en verdelen we de taken. Wie maakt er de soep? Wie helpt in het fietsatelier? Wie gaat met de honden wandelen? Vanuit de goesting van die dag leren de jongeren nieuwe dingen. Het voornaamste doel is: hoe gaat de tijd voor hen snel vooruit, hoe verliezen ze zichzelf in een project?’

‘Het is heel leuk als er iemand zelf met een plan afkomt.

‘Vanuit de goesting van die dag leren jongeren nieuwe dingen’

Een van de jongeren kwam vaak in een sociaal restaurant en vertelde daar over Zwerfgoed. Dat restaurant heeft ons gevraagd om een nieuw terras aan te leggen met oude palletten. Zulke realisaties werken enorm motiverend.’

‘Ook volwassenen vinden hun plek binnen Zwerfgoed. Op vrijwillige basis kunnen langdurig werklozen hier ook een nuttige dagbesteding ervaren. Andere vrijwilligers uit

'Duurzaamheid zit in alles wat we doen'

'Mogelijkheden kweken, kansen oogsten'

de buurt komen ook graag langs om hun steentje bij te dragen.'

Duurzaamheid niet opdringen

De Serre van Zwerfgoed ademt duurzaamheid. Naast de grote moestuin zie je podia en banken gemaakt van gerecycled materiaal. 'We proberen duurzaamheid mee te nemen in alles wat we doen, maar besteden niet noodzakelijk veel aandacht aan die boodschap zelf. De jongeren kunnen hier zelf ervaren wat ecologie kan zijn. Hoe meer ze er spontaan mee in aanraking komen, hoe meer het blijft hangen. Ze zijn vaak verwonderd wat er nog kan worden gemaakt van dingen die iemand anders zou weggooien. Een bezoek aan de kringloopwinkel en merken hoe creatief je met die spullen kan zijn, heeft een grote

impact op vooroordelen rond tweedehandsspullen. Ook door zelf groenten te kweken komen ze weer in contact met de natuur en leren ze met plezier groenten eten.'

Ruimte om fouten te maken

'Die concrete aanpak zorgt elke dag voor een leuk resultaat. 's Avonds kunnen we een foto trekken van wat er die dag veranderd is. Er zijn geen vergaderingen of verslagen nodig om dit te bereiken. En daarbij is het ook belangrijk dat de jongeren fouten mogen maken. Ooit heeft iemand eens met een bosmaaier al de frambozenplanten afgereden. Dat is even slikken, maar zo leer je ook weer relativeren.'

'Jongeren krijgen de ruimte om volledig aan hun eigen pro-

ject te werken, zonder dat ze te veel worden gestuurd. Ook al stort die zelfgebouwde bank in, ze zullen er veel uit hebben geleerd.'

Samenwerking als bindmiddel

'Zwerfgoed heeft tal van samenwerkingen: scholen, organisaties binnen de jeugdzorg, het OCMW, de VDAB maar ook met de wereldwinkel, Rabot Op je Bord en GMF. Vorig jaar vond in De Serre een repair café plaats en dit jaar stond er een workshop ecologisch tuinieren gepland, maar die werd helaas uitgesteld door corona. Daarnaast proberen we ook de buurt zoveel mogelijk te betrekken bij onze projecten en kunnen ze hier ook feestjes organiseren. Door verschillende groepen mensen te laten samenkomen, merk je dat de vooroordelen verdwijnen. Dat is een positieve ervaring voor iedereen.'

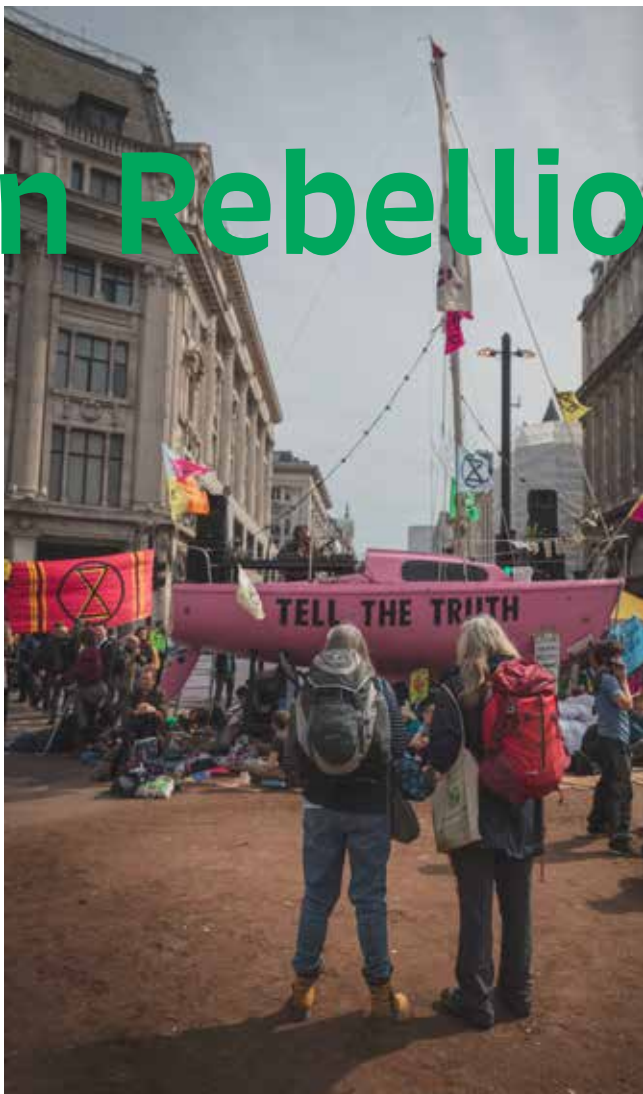
Toekomst

'Binnenkort zullen we afscheid moeten nemen van De Serre. De bouwaanvraag voor het terrein is ingediend dus dit wordt hier vermoedelijk ons laatste jaar. Maar er zijn nog genoeg toekomstplannen: De Hoeve zal verder worden uitgebouwd en komt ook ter beschikking van de buurt te staan. Daarnaast gaan we samenwerken met Mekkerland, een kinderboerderij vlakbij. Binnen vijf jaar willen we graag verder gaan op het pad dat we nu bewandelen. Zwerfgoed als ontmoetingsplek in Mariakerke waar jongeren en burensamenkomen. Ik hoop dat deze crisis duidelijk maakt dat we allemaal aan hetzelfde zeel trekken, en dat de solidariteit die we nu voelen zal blijven hangen.'

Extinction Rebellion

Extinction Rebellion (XR) is amper twee jaar oud. Met gedurfde en mooie acties dwingen ze hun plekje af in het maatschappelijk debat. Deze doe-het-samen beweging is vandaag actief in 68 landen met 1.171 lokale groepen en vele duizenden rebellen. Sinds april 2019 heeft ook Gent een eigen afdeling. Hoog tijd om kennis te maken met onze partners-in-crime. Rebel Jolien stond ons te woord en laat ons zien dat XR veel meer is dan een speelplaats voor anarchistische jongeren.

txt_Nico Cuypers pix_Joel De Vriend_Extinction Rebellion Nederland

What's in a name

Extinction Rebellion is een antwoord op twee hoogdringende vragen: (1) waarom falen we collectief om de klimaatverandering en ecologische crisis te stoppen, en (2) hoe gaan we het dan in hemelsnaam wél doen? Het antwoord kreeg de vorm van een geweldloze sociale beweging, eerst actief in het Verenigd Koninkrijk maar al gauw wereldwijd. Aan de wieg stonden in 2018 naast de gebruikelijke activisten ook professoren, kunstenaars en bezorgde burgers. Ze weigerden lijdzaam toe te kijken hoe de zesde grote uitstervingsgolf – een gevolg van onze globale menselijke invloed – zich voltrekt zonder dat er adequaat wordt ingegrepen. Als we nog veel langer niets doen zal ook de mens

verschijnen op de lijst van bedreigde diersoorten. Vandaar dus 'extinction' in de naam – de 'rebellion' verwijst naar het hanteren van geweldloze middelen en tactieken voor burgerlijke ongehoorzaamheid. Door het blind verderzetten van het huidige beleid faalt de overheid om haar huidige en toekomstige burgers te beschermen. Tegen die schending van het sociaal contract komt XR in opstand, en de rebellie wordt pas gestaakt wanneer wordt voldaan aan de volgende drie eisen:

- De regering roept de 'Klimaat- en Ecologische Noodtoestand' uit en erkent de behoefte aan een snelle transformatie van ons economisch systeem.
- De regering voert een alomvattend, wettelijk bindend 'Nationaal Klimaat-

plan' uit dat de invoer en extractie van fossiele brandstoffen tegen 2025 afbouwt en dat prioriteit geeft aan het herstel van de biodiversiteit en het behoud van onze natuurlijke omgeving.

- De oprichting van een Burgerforum dat regio's en gemeenschappen de middelen en de autoriteit geeft om te zorgen voor een gecontroleerde overgang naar een rechtvaardige post-growth samenleving.

Waarom sluiten wereldwijd mensen zich aan bij de rebellen?

Alles mag roze zijn behalve de bril waarmee we naar de werkelijkheid kijken. Bij XR voeren ze eerlijkheid en oprecht realisme hoog in het vaandel. Mensen waarderen de moed van XR om de

n gaat viraal

In gesprek met een 'rebel for life'

pijnlijke waarheid over onze sociale en ecologische toekomst recht in de ogen te kijken. Binnen XR krijgt iedereen de kans om de daarmee gepaard gaande pijnlijke gevoelens om te zetten in actiebereidheid, om te doen wat er gedaan moet worden. Rebelleren is procesmatig werk van lange adem, de rebellie aanhouden vereist aandacht voor het innerlijk proces. Vandaar dat groepsvorming, interne communicatie en het steun vinden bij elkaar geen bijkomstigheden zijn maar vitale onderdelen van XR. Het is een toegankelijke beweging met een horizontale structuur, wat betekent dat er geen kopstukken zijn en dat zelfs de meer publieke functies rouleren. Elke persoon of groep kan autonoom een actie organiseren en ondernemen in de naam en geest van XR, zolang die actie binnen de principes en waarden van XR past.

Verbeelding verleidt

Een sterk verhaal hebben is één ding, maar het wordt pas breed uitgedragen wanneer er aantrekkelijke prentjes bij staan. Niet toevallig is zorgvuldig verbeeldingswerk typerend voor XR. Er zijn acties op elk continent en telkens komen dezelfde slogans, logo's en kleurrijke banners in beeld. Dit verbindt een actie in Gent organisch met een andere in Reykjavik of Johannesburg. Naast zeer herkenbaar zijn de acties van XR vaak visuele pareltjes, met het straattheater van de 'Red rebel brigade' in hun lange rode gewaden als meest gekende voorbeeld. Verder zijn de rebellen tot technische hoogstandjes in staat zoals de verbluffend levensechte

toespraak van premier Sophie Wilmès. Beelden en kleuren kruiden de zware boodschap van XR met de nodige humor en lichtheid en maken die beter te verteren. Rebelleren is zo veel leuker als er samen kan worden gegeten en gedanst. Niet toevallig lijken de grotere acties van XR op een kruising tussen een politieke protestmars en een kleurrijk straatfeest. Ten slotte maakt de pers dankbaar gebruik van alle aantrekkelijk beeldmateriaal. Goede relaties met de pers zijn zeer belangrijk en worden bij XR rustig opgebouwd en nauwgezet opgevolgd, zodat niet alleen de acties maar ook de achterliggende boodschap voldoende aandacht krijgen.

Het is duidelijk dat ze bij XR hun huiswerk hebben gemaakt. Met GMF kunnen we nog een en ander leren van hun aanpak. Maar XR reikt ons ook de hand, want de gewenste systeemverandering zal er pas komen als alle organisaties één grote beweging (front?) vormen!

'De 'X' in XR: als we nog veel langer niets doen zal ook de mens verschijnen op de lijst van bedreigde diersoorten'

Meer info

facebook.com/extinctionrebelliongent

Impact op mens en milieu

Microplast

Het nieuwste *buzzwoord* in klimaatrampenland is 'microplastics'. Wetenschappers hebben microplastics teruggevonden op de meest afgelegen plaatsen van de wereld, van Antarctica over de Mount Everest tot in de Mariana Trench, maar ook in het menselijk lichaam. Wat zijn microplastics nu precies, en welke impact hebben ze op milieu en klimaat?

txt_Loes Geenen pix_Shutterstock

Wat is plastic?

Plastic wordt gemaakt door de petrochemie op basis van olie, natuurlijk gas of steenkool, of met planten zoals suikerriet en maïs – al wordt weinig plastic volledig van planten gemaakt; in 2018 was dat slechts 1%. Meer dan 90% van al het geproduceerde plastic zijn thermoplasten (synthetisch plastic dat 'polymeren' bevat). Dat soort plastic wordt zacht bij warmte of druk, waardoor het gemakkelijk te hervormen is. Polymeren worden recycle-gewijs ondergebracht in 7 soorten (zie tinyurl.com/7plastics). Gewoonlijk wordt

aangeraden om polyvinylchloride of pvc (3), polystyreen (6) en polyurethaan en polycarbonaat (beiden deel van 7) te mijden, en om er bij PET (1) op te letten dat je het plastic slechts eenmalig gebruikt – want die soorten kunnen potentieel giftige chemicaliën vrij geven. Veel plastic wordt in duizelingwekkend hoge oplages geproduceerd. In 2017 schatten wetenschappers dat de mens al 8,3 miljard ton had geproduceerd sinds de uitvinding van plastic, waarvan de helft tussen 2004 en 2017 werd gemaakt.

Wat zijn microplastics?

Plastic is niet biologisch afbreekbaar, maar breekt wel af in microscopisch kleine stukjes. Op basis van de grootte van die stukjes, onderscheidt men macroplastics (+5mm), microplastics (-5mm) en nanoplastics (-0,001mm). Microplastics

zijn vaak moeilijk of niet te zien met het blote oog. Dat maakt dat je ze kan vergelijken met luchtvervuiling: het is moeilijk te vatten hoe groot het probleem is, want het directe visueel bewijs ontbreekt. Zo zit het eerste plastic afval dat in de jaren vijftig werd geproduceerd, nog steeds in ons milieu. Slechts 9% van al het plastic ooit gemaakt, werd gerecycled; de overige 91% ligt verspreid in onze oceaan en op stortplaatsen. De verschillende stukje plastic hebben vooral hun 'micro'-omvang gemeenschappelijk; wat vorm, kleur en soort plastic betreft, kunnen ze volledig verschillen en dus ook een ander recyclageproces kennen. Er zijn enerzijds primaire microplastics – microdeeltjes die rechtstreeks in het product zitten, bv. de 'microbeads' in cosmetica –, anderzijds secundaire microplastics – micro-

'Weinig plastic wordt volledig van planten gemaakt, in 2018 was dat slechts 1%'

ics

 macroplastics
+5 mm

 microplastics
-5 mm

 nanoplastics
-0,001 mm

deeltjes die loskomen van het plastic door slijtage. Het plastic afval in de oceaan bestaat vooral uit secundaire microplastics zoals de pluusjes textiel van bv. nylon, polyester of fleecede (die via onze wasmachines, riolering en waterzuivering de oceaan bereiken); het synthetisch rubber van bv. autobanden (dat tijdens het rijden stoffen vrijgeeft die via allerlei wegen de oceaan bereiken), en stof uit grote steden. Eenmaal in de oceaan worden de microplastics opgegeten door plankton of door vissen en belanden zo op het bord van mens en dier.

Waar vinden we microplastics?

Microplastics worden letterlijk overal om ons heen gevonden. Volgens schattingen ademen we alleen al via de lucht in ons huis jaarlijks 14.000 tot 68.000 microplastics in. En dat mag niet verbazen als je bedenkt

dat bijna elke middel in ons dagelijks leven uit plastic bestaat. Alleen al in mijn mini-badkamer trof ik 72 verschillende soorten aan, en dan ging het enkel nog over productverpakkingen, mijn tandenborstel en de vuilnisbak. Wat de maag van dieren betreft, zijn de data erg verontrustend. Naar schatting heeft meer dan 90% van de zeevogels al eens microplastics gegeten. In zowat elk dier dat in de buurt van de oceaan leeft, zijn microplastics teruggevonden, maar wat opvalt is dat er zelfs microplastics – die oplichten onder UV-licht – zijn teruggevonden in de maag van insecten en zelfs in plankton, de start van onze voedselketen. In 2017 schatte The

Ocean Conference dat er zo'n 51 biljoen microplastic stukjes in de oceaan zouden zitten. Eind april 2020 werd er op de oceaanbodem de hoogste microplastics-concentratie ooit gevonden: 1.9 miljoen plastic microdeeltjes op 1 m²!

De aanwezigheid van microplastics is ook teruggevonden in drinkwater (fles en kraan), bier, zeezout, vis, schaal- en schelpdieren, melk, suiker, honing, theezakjes. In maart 2020 leverde een studie van Nature de eerste aanwijzingen dat er microplastics vrijkomen bij het openen van plastic verpakkingen. Een studie uit 2018 was de grote alarmbel. De studie toonde aan dat de uitwerpselen van 8 mensen (33-65 jaar) uit verschillende Europese landen én Japan, die een week lang hun voedselinname noteerden, allemaal microplastics bevatten. 2 van de 8 hadden geen vis of zeevruchten gegeten, wat we-

tenschappers deed vermoeden dat microplastics alomtegenwoordig zijn.

Gevolgen voor mens en klimaat

Hoewel het in die laatste ophefmakende studie om een luttele 8 proefpersonen ging, rees vooral de vraag wat de mogelijke effecten kunnen zijn op de menselijke gezondheid. Studies tonen namelijk aan dat dieren met microplastics in de maag allerlei fysieke en mentale gezondheidsproblemen ondervinden met een hogere kans op sterfte als gevolg. Zo hebben schildpadden en zeevogels 20% meer kans om te sterven door slechts 1 plastic stukje in te slikken. Zoals

PET

HDPE

V

LDPE

PP

PS

OTHER

'Microplastics zijn vaak amper te zien. Je kan het vergelijken met luchtvervuiling, er is geen direct visueel bewijs'

vermeld zijn ook in plankton microplastics teruggevonden – sterker nog; het lijkt deel te zijn geworden van hun dieet. Plankton zijn microscopische organismen die helemaal onderaan de voedselketen staan. Wat plankton eet, dat eten wij. Voorts helpt plankton ons met onze overdosis CO₂; dit organisme zet CO₂ om in zuurstof. Plankton lijkt echter niet goed bestand tegen de verzuuring die warmere oceaan-temperaturen momenteel veroorzaken (een pijnlijk gevolg van de klimaatverandering). Het is dus schrikken dat plankton daarbo-

venop ook nog eens te maken krijgt met microplastics, die, afhankelijk van de soort en de omringende druk of warmte, verschillende chemische reacties zouden kunnen creëren. Wat de gevolgen daarvan gaan zijn, blijft voorlopig nog raden, maar aangezien microplastics voor de meeste dieren een gezondheidsprobleem lijkt, rijst de vraag in hoeverre plankton 'geïnfecteerd' is.

Wat we wel weten is dat bepaalde bestanddelen in plastic kankerverwekkend zijn. Plastic bestaat namelijk uit verschillende chemische stoffen, maar wetenschappers weten niet hoeveel van die bestanddelen ook schadelijk zijn voor onze gezondheid, zoals hormoonverstoorders. Die stoffen bootsen vrouwelijke hormonen na, waardoor mannelijke organismen 'vervrouwelijken' en het aantal zaadcellen daalt. Een voorbeeld van zo'n hormoonverstoorder is bisfenol A (BPA), dat volgens waarzitwatin.nl terugkomt in heel wat producten en verpakkingen zoals 'bouwmaterialen, elektronica, plastic flessen, (voedsel)verpakkingsmateriaal, implantaten en infuusapparatuur'. Bisfenol A wordt steeds vaker gelinkt aan de vruchtbaarheids crisis bij mannen, zwangerschapsproblemen bij vrouwen en gezondheidsproblemen bij jonge kinderen. Sporen van BPA werden ook teruggevonden in borstvoeding. Het gebruik ervan is dan ook verboden in plastic babyflessen.

Ecotoxicoloog Heather Leslie (Vrije Universiteit Amsterdam) wijst erop dat

'Microplastics vind je ook terug in de maag van insecten of plankton, de start van onze voedselketen'

microplastics dus niet alleen een 'oceanprobleem' is, maar ook een probleem voor de volksgezondheid, een mensenrechtenprobleem (door bv. westers e-waste naar het zuiden te sturen) en een vervuilingprobleem (bv. de milieuschade bij de ontginning van aardolie in kwetsbare gebieden).

Meer onderzoek is nodig

Net als onze CO₂-uitstoot vormen microplastics een bijna onzichtbaar probleem. Wetenschappers haasten zich om bewijsmateriaal te verzamelen over de impact van microplastics op globale ecosystemen en de menselijke gezondheid. Veel wetenschappers geloven dat er nu al voldoende signalen zijn om drastische maatregelen te nemen. In de tussentijd raden velen ook aan om plastic verpakkingen waar mogelijk te vervangen door alternatieven.

Bronnen_ EIA, OVAM, National Geographic, European Bioplastics, Scientias, Science Advances, Hakai Magazine, ZME Science, Beat The Microbead, IUCN & Global Marine and Polar Programme, Vox, The Guardian, Plastic Oceans, documentaire 'A Plastic Ocean', One World, United Nations, EcoWatch, NewScientist.nl (editie maart 2020), WHO, Radio 2, De Standaard, Nature, Eos, One World, Science News for Students, De Wereld Morgen, Waarzitwatin.nl, 'Sex, Explained', Wetenschappelijk Bureau GroenLinks, Environmental Sciences Europe, Waszak — Een meer uitgebreide bronvermelding vind je terug op gentsmilieufrent.be.

Minder plastic? Dat kan zo!

Ontdek onze 31 tips om afvalvrij door het leven te gaan.
gentsmilieufrent.be/meiplasticvrij

André — 'Het doet pijn als ik mijn moeder alle afval in dezelfde zak zie gooien'

Andre_39
roots_Brazilië

Ik schoof al vaak de voeten onder tafel bij mijn burens en genoot er van de kookkunsten van André (39), een voortreffelijk kok die graag experimenteert met vooral plantaardige ingrediënten.

André verhuisde in 2008 naar Berlijn. De schrik die hij had als hij 's avonds over straat liep, was meteen weg. In Berlijn is het veiliger om homo te zijn dan in Brazilië. De ware liefde vond hij niet in Berlijn, maar bij mijn buurman in Gent. Ruim een jaar geleden gingen ze samenwonen en verdubbelde mijn aantal toffe buurmannen.

Na Berlijn vormde Gent voor André geen cultuurshock meer. Dat was twaalf jaar geleden wel anders, want de verschillen zijn enorm. In Brazilië zijn er nog steeds open vuilnisbelten. Werkelijk alle huishoudelijk afval gaat in dezelfde zak, zelfs kapotte televisies. Het wordt opgehaald en op een grote berg gestort. Ook toen hij nog in Brazilië woonde, vond André dat pijnlijk. Dat is meteen een tweede reden waarom hij liever in een ontwikkelder land wilde wonen. Een land waar de mensenrechten gerespecteerd worden en het afval gesorteerd. Voor André is duurzaamheid erg belangrijk. Dat zie je zelfs aan de manier waarop hij kookt. Bij hem zal een gerecht nooit draaien om het vlees, maar om de kleuren op het bord. En met kleuren bedoelt hij groenten, want die zijn lekker en voedzaam en ze maken het bord aantrekkelijk.

Mede daarom houdt André van Gent. Het idee van duurzaamheid hangt hier in de lucht. Gentenaren zijn bezig met klimaatverandering, fietscultuur en veganisme. In Brazilië zie je geen zonnepanelen in het straatbeeld. Recycleren, groene energie, dat is de toekomst, vindt André.

txt_Lisa Marechal pix_Shauni Celis

lokaal

VEGGIE | HOMEMADE | FOOD | TEA

Brabantdam 100
9000 Gent
info@lokaal-gent.be
0477 19 95 44

LEER JE EIGEN NATUURLIJKE
VERZORGINGSPRODUCTEN MAKEN TIJDENS
EÉN VAN ONZE WORKSHOPS

THYMELINE

Workshops op maat op een locatie naar keuze
Aanbod vanaf 4 personen

(C) PIC'S BY BOFFA

WWW.THYME-LINE.COM/WORKSHOPS

KIDDYBIPS

Ecologische babywinkel
Dampoortstraat 23
9000 Gent
kiddybips.be

OHNE

NATUURLIJK ONVERPAKT

Onverpakt
Biologisch
Lokaal

10 % korting bij OHNE in
ruil voor deze bon

GMF Lidnummer:

Het groen achter de oren

Toen *pandemieën* enkel nog een moeilijk woord uit een dictee was, deed ik samen met vriendinnen vrijwilligerswerk op een groot muziekfestival. Een van onze baantjes was het eco-team. We droegen groene T-shirts en schuimden een uur lang het terrein af op zoek naar zwerfvuil. Het was geen moeilijke jacht, maar we werden vaak uitgelachen. Festival-gangers gooiden vuile woorden in onze richting of lieten met een uitdagende blik hun troep vlak voor onze voeten vallen, in plaats van het in onze zak te steken. We raapten alles op, bleven ongenaakbaar en dicht bij elkaar.

Achteraf gezien is het misdadig om dat werkje ecologisch te noemen. Vuilniszakken volproppen met gemengd afval en die dan allemaal samen in een container keilen, kan je hoogstens vlijtig noemen. Toch was het in die tijd een nieuw fenomeen: het afval al oprapen terwijl de mensen nog ter plaatse waren. Op voorgaande edities werd het afval pas opgeruimd als iedereen weg was. Naar mijn herinnering stonden er op die editie ook voor het eerst vuilnisbakken op het terrein, al durf ik daar geen gif op innemen. Helaas was iedereen het nog gewend om zijn rommel in het gras te gooien. Je lege plastic beker zonder blikken of blozen laten vallen waar je stond, was een manier om te laten zien dat je een doorgewinterde festivalganger was.

We zijn bijna twintig jaar verder en ik zet mijn werk als eco-teamer voort. Als er in de speeltuin afval op mijn pad ligt, raap ik het op. Soms verleg ik daartoe mijn pad een beetje. Als ik zie dat er iemand rommel heeft laten vallen op het voetpad voor mijn huis, gooi ik het in mijn vuilnisbak. Bij gelegenheid kijk ik ook eens naar de stoep van mijn burens. Bij een van de overheidsorganisaties waar ik voor mijn werk kom, sloeg ik een babbelkje met de poetsvrouw. Haar werkdag begint als ik de mijne afrond, maar dat is stof voor een andere discussie. Ze was die dag opgetogen

In de praktijk evolueert enkel de theorie

Lisa Marechal

over de kleurrijke nieuwe vuilnisbakken in de gang. Voorheen werd er ook al gesorteerd, maar moest ze de volle vuilniszakken allemaal in dezelfde container flikkeren. Plots was er meer keuze en in de bakken vond ze zelfs verschillende soorten zakken. Het leek erop dat die veelheid aan vuilnisbakken er niet meer enkel voor de schone schijn en de heropvoeding van de mensen stond. Op mijn vraag of ze de zakken nu wel in verschillende containers kwijt kon, moest ze het antwoord schuldig blijven, maar dat liet ze niet aan haar hart komen. Terwijl zij vrolijk haar kar verder de gang door duwde, bleef ik achter met een knagend gevoel van onbehagen. Dit kon toch de bedoeling niet zijn?

Intussen blijf ik nog steeds dicht bij mijn vrienden, die nadenken over de eventuele vliegzeizen die ze maken, hun auto zo weinig mogelijk gebruiken en op de trein koffie drinken uit herbruikbare bekertjes. Wie vroeger lege pintjes naar ons gooide, geraakt nu in paniek, denkt dat zijn vrijheid op het spel staat, maakt zich misschien zelfs boos. Wie ons vroeger uitlachte, doet dat waarschijnlijk nog altijd, maar nu wellicht een beetje groen.

Voortaan

Voortaan kiezen voor een duurzame levensstijl vraagt om nieuwe gewoontes. We helpen je graag op weg met enkele huis-, tuin- en keukentips. Klein begonnen ...

Zelfgemaakte handzeep

In deze vreemde coronatijd horen we elke dag wel de oproep om regelmatig de handen te wassen. Dat kan je perfect doen met een gewoon stuk zeep. Gebruik je echter liever handzeep? Dan kan je die zelf maken en zo heel wat plastic verpakkingen (en centjes) besparen.

Benodigheden

- 50 gram zeepvlokken (of geraspte stukken zeep)
- 1,5 liter water
- 10 druppels etherische olie naar keuze
- leuk handpompje (hergebruik eentje dat leeg is)

Recept

Weeg 50 gram zeepvlokken of rasp ze uit een bestaand stuk zeep. Breng 1,5 liter water aan de

The Good Roll wc-papier met een missie

Let's talk about... toiletpapier! Voor velen het meest begeerde item van de voorbije weken, dankzij de coronacrisis. Wist je dat wereldwijd 2,3 miljard mensen geen toegang hebben tot veilige en schone toiletten? Dat is 32% van de wereldbevolking. Daarnaast worden er dagelijks 270 000 bomen gekapt voor productie van toiletpapier.

Met deze cijfers in het achterhoofd begonnen Sander de Klerk en Melle Schellekens aan hun missie: zo ontstond 'The Good Roll': toiletpapier dat goed is voor de mens én voor onze planeet. De helft van hun opbrengsten gebruikt The Good Roll om toiletten te bouwen in verschillende delen van Afrika, zo wil men veilige en schone

kook. Zodra het water kookt, voeg je de zeepvlokken toe. Blijf roeren in het mengsel tot de zeepvlokken helemaal opgelost zijn en zet dan het vuur uit. Je hebt nu vloeibare zeep gemaakt. Laat deze een nachtje afkoelen.

Na afkoeling zal je merken dat het mengsel vrij hard geworden is. Mix het daarom met een garde of een staafmixer tot een smeulige brij. Voeg de etherische olie toe. Kies daarbij zeker een geurtje dat je lekker vindt! Roer nog eens om en vul dan het handpompje. Kleef eventueel nog een leuk etiket op de fles en klaar.

Let op, deze handzeep schuimt niet en voelt wat glibberig aan. Soms is dat even wennen.

txt_An Van Hemeldonck

toiletten voor iedereen garanderen. Schone toiletten betekent niet enkel een basiscomfort, het betekent ook minder gezondheidsrisico's, want diarree is de derde meest voorkomende doodsoorzaak in ontwikkelingslanden.

Bovendien zet 'The Good Roll' zich ook in voor de planeet. Zo zijn de toilettrollen gemaakt uit gerecycleerd papier, waardoor er geen bomen sneuvelen. Ook is de verpakking vrij uniek: iedere rol wordt verpakt in een eye catching papieren verpakking. Zo hoef je dus niet meer met schaamte over straat te lopen met pakken wc-papier.

txt_pix Céline Rosseeuw

[Meer info op thegoodroll.nl](http://thegoodroll.nl)

Smoky broodje met witte bonen

kooktijd

Facile et pas cher: de lekkerste zomersandwich die je ooit bij elkaar hebt gegrild!

txt_Ellen Charlotte Marie pix_Eva vzw

skills

Ingrediënten — 4 pers.

- 1/2 aubergines in schijfjes
 - handvol pijpajuin (gehakt)
 - 1 koffielepel paprikapoeder
 - 4 (glutenvrije) broodjes
 - handvol kerstomaatjes (gehalveerd)
 - een handvol geraspte vegan kaas (optioneel)
 - olijfolie, peper en zout
- spread**
- 1 blik witte bonen gespoeld en uitgelekt
 - 3 el gerookte rode peperpuree uit blik of bokaal
 - handvol verse basilicum
 - 1 teentje look
 - peper en zout

Bereiding

• Mix alle ingrediënten voor de spread in een blender. Proef en kruid bij indien nodig. • Grill de schijfjes aubergine in een pan met olijfolie en een snufje zout. Zorg ervoor dat je de aubergines rijkelijk instrijkt met olijfolie. Laat uitlekken op keukenpapier. • Doe een scheut olijfolie in een pan en roerbak de pijpajuin samen met het paprikapoeder en een snufje zout. Zet opzij. • Bestrijk het onderste deel van het broodje met de spread. Leg er vervolgens de schijfjes aubergine, de kerstomaatjes en de gebakken pijpajuin op. Strooi er wat kaas over en dek af met het bovenste deel van het broodje. Bestrijk de broodjes met wat olijfolie en bak ze in dezelfde grillpan tot ze aan beide zijden krokant en goudbruin zijn.

[Ontdek meer recepten op evavzw.be](http://evavzw.be)

GMF verhuist

'Onze nieuwe stek wordt echt een open huis in de stad'

Tromgeroffel, gejuich en vele hoera's voor héél groot nieuws. We zochten en vonden een nieuwe stek, dus hou je vast: Gents MilieuFront verhuist!

txt_An Van Hemeldonck pix_Veerle Vercruyce

'GECxit'

Gedurende 18 jaar vond GMF onderdak in het Gents Ecologisch Centrum (GEC), ideaal gelegen op een steenworp van station Gent-Sint-Pieters. Onze visie sluit mooi aan bij die van het GEC, waardoor GMF op deze fijne plek kon groeien en bloeien, mede gespijsd door de vele heerlijke maaltijden bij Lekker GEC. Maar de felle groei in het aantal medewerkers zorgde ervoor dat ons huidige kantoor te klein werd. Bovendien was het tijdens bijeenkomsten van de beleids-

en activiteitenwerkgroep vaak puzzelen om alle vrijwilligers een plekje te geven. Ook grote projecten zoals de Geveltuinbrigade creëerden meer nood aan ruimte, bijvoorbeeld voor opslag van materiaal. Zodoende werd het stilaan tijd voor een zachte 'GECxit'.

De zoektocht

Sinds begin 2019 overwogen we een verhuis, te meer omdat GMF financieel gezond is en over middelen beschikt om die verandering van locatie te dragen. Op het moment dat de zoektocht naar een geschikt pand werd gestart, lieten we nog in het midden of we de voorkeur gaven aan kopen of huren. Het verhuisteam – bestaande uit medewerkers, bestuurders en een architect van MAW – stelde een heuse be-

hoefteanalyse op. Onze droomplek zou onder andere een grote zichtbaarheid en uitstraling bezitten, hoge punten halen qua mobiscorpe, veel ruimte bieden aan onze vrijwilligers en een sfeervolle inrichting hebben voor onze medewerkers. We bezochten heel wat panden, maar die scoorden vaak slecht op één of meerdere elementen uit onze behoefteanalyse. Toch bleven we hoopvol.

Dampoortstraat 81

Een tip van een van onze bestuurders leidde naar de Dampoortstraat 81. De benedenruimte – vroeger een parkeetwinkel – bleek aan heel veel van onze behoeften te voldoen. Op de verdiepingen bevinden zich echter vier appartementen. Het pand werd verkocht in zijn geheel en was daarom veel

← Zichtbare uitvalsbasis in de stad

'Een samenwerking die ethisch, economisch én inhoudelijk klopt'

te duur voor GMF. Zelf investeren zou een hoog risico met zich meebrengen. Toch wilden we dit fijne pand niet zomaar laten gaan. Aangezien GMF houdt van samenwerking besloot het Front om wooncoop te contacteren, een coöperatie met een nieuwe kijk op de woningsector – zie ook ons artikel over wooncoop in de Frontaal lente-editie van 2019.

Samenwerking met wooncoop

Wooncoop toonde meteen interesse. 'Eind 2017 steunde GMF wooncoop met een lening voor ons eerste pand. Nu kwam er een kans om samen een project op poten te zetten, waarbij we elk onze doelstellingen zouden kunnen realiseren: dat leek ons gewoon de max.' Na grondig afstemmen is beslist dat GMF

de benedenverdieping van het pand in Dampoortstraat 81 zal huren volgens het wooncoop-principe. Dat wil zeggen dat GMF coöperant-bewoner wordt bij wooncoop. Door die investering in de coöperatie krijgt GMF korting op de maandelijkse woonbijdrage, zodat de eigenlijke huurprijs relatief laag zal liggen. Wooncoop zelf heeft het hele pand in Dampoortstraat 81 gekocht, de bovenliggende appartementen worden volledig door de wooncoöperatie beheerd. De huidige huurders krijgen van wooncoop een voorstel om over te gaan tot wonen volgens het wooncoopprincipe, maar worden hiertoe niet ver-

plicht. Pas wanneer er iemand verhuist, worden de nieuwe bewoners wel wooncoopers.

Een win-win voor iedereen

We zijn oprecht blij met deze samenwerking met wooncoop! Via wooncoop zorgen we immers mee voor meer eerlijke woonruimte in de stad. Daarnaast zullen we aan cohabitatie doen tussen private en niet-private wooneenheden, zonder ons met de eigenlijke verhuur van de appartementen bezig te moeten houden. Wooncoop zelf is heel blij met de appartementen. 'We hadden al langer interesse om – naast projecten van zuiver collectief wonen – het wooncoopmodel

→ Steenvolle inrichting voor medewerkers en vrijwilligers

tintelijn

DE NATUURVERFWINKEL

Bij Tintelijn zetten we in op gezonde verf en duurzame producten. Nood aan inspiratie of informatie? Kom eens langs! Onze experts zijn van vele markten thuis.

DE DUURZAME AANNEMER

Je gevel of interieur oprissen?
Schilder-, kalei-, timmer- of pleisterwerken:
Tintelijn voert ook werken uit bij je thuis.

info@tintelijn.be · 09 219 09 60
Adolf Baeyensstraat 216, 9040 Gent

www.tintelijn.com

Bezoek onze webshop op eurabo.be

Bio-ecologische materialen voor energiezuinige houtbouw en renovatie

Steico flex FSC®
Houtwolisolatie

Isokurk
Vloer- en muurisolatie

pro clima
Luchtdichting

- **gratis advies** aan zelfbouwers!
- **isolatie opleidingen:** eurabo.be/opleidingen

10%
ISOLATIEKORTING

10% korting voor leden van Gents Milieufront

Wij kiezen voor verantwoord bosbeheer. U ook?

ROK 52 - PontWest 112
B-9600 Ronse
+32(0)55 23 51 40

Wiedauwkaai 87
B-9000 Gent
+32(0)9 216 46 40

info@eurabo.be
www.eurabo.be

← Het pronkstuk wordt de grote multifunctionele ruimte

'Onze vrijwilligers krijgen een zee van ruimte'

→ eens toe te passen in een zeer klassiek appartementsblokje. Algemeen is deze samenwerking met GMF er een die ethisch, economisch én inhoudelijk klopt', klinkt het bij wooncoop. Ook GMF-coördinator Steven is helemaal overtuigd: 'Toen we na anderhalf jaar intensief zoeken het pand in de Dampoortstraat vonden was iedereen enthousiast. Het pand voldoet helemaal aan de noden voor een nieuw kantoor. Er zal meer ruimte zijn voor onze medewerkers en voor klanten van de MilieuAdviesWinkel. Ook kunnen we er op informele manier met onze vrijwilligers samenkomen, krijgt GMF meer zichtbaarheid in de stad én hebben we een goede uitvalsbasis voor de Geveltuinbrigade. Zo worden we echt een open huis in de stad!'

De planning

De compris voor het pand is intussen getekend door woon-

coop. We plannen nu samen enkele aanpassingen om op die manier van Dampoortstraat 81 een gezellige en laagdrempelige GMF-stek te maken. De kantoorruimte dient zo praktisch mogelijk te worden ingericht, maar het pronkstuk wordt de grote multifunctionele ruimte achteraan in het gebouw. Onze vrijwilligers krijgen een zee van plaats! Natuurlijk proberen we, in overleg met wooncoop, het pand zo ecologisch mogelijk te verbouwen en denken we na over zaken als de opvang van regenwater, zonnepanelen op het dak en voldoende isolatie. Door de huidige coronamaatregelen is het onmogelijk om een exacte timing te plannen, maar we willen erg graag dit najaar al verhuizen naar onze nieuwe stek. In de komende Frontaals lees je sowieso meer over de voortgang van onze verhuis – ga in tussentijd gerust al eens een kijkje nemen!

Wat is wooncoop?

Wooncoop is een wooncoöperatie met als slagzin 'huren bij jezelf'. Met het geld van haar coöperanten koopt wooncoop panden, die volgens het wooncoopprincipe worden verhuurd aan kostprijs. Om je te vestigen in een pand van wooncoop word je eerst aandeelhouder van de wooncoöperatie. Die neemt alle verantwoordelijkheden van het eigenaarschap op zich, terwijl de huurder-bewoners als aandeelhouder van wooncoop mede-eigenaar zijn van de coöperatie en het pand waarin ze wonen. Per project komt minstens een derde van de totale kostprijs van coöperant-investeerders die zelf niet in een wooncoop-pand wonen. Een ander derde komt uit de bewonersgroep en hun achterban, het laatste derde wordt geleend bij de bank. Voor alle coöperanten is er een beoogd dividend. Leningen geven kan ook, met een effectief dividend van 2%. Dat is momenteel voordeliger dan geld op een spaarrekening. Maar het belangrijkste voordeel van wooncoop is dat elke bewoner binnen de coöperatie levenslang woonrecht heeft. Elke bewoner van een wooncoop-pand huurt als het ware bij zichzelf en combineert zo de voordelen van huren met die van zelf eigenaar zijn.

Zelf coöperant of leninggever worden? Lees er alles over op wooncoop.be.

Geluids- druk

Een niet zo stille moordenaar

Lawaai veroorzaakt stress, maakt ons ziek en verkort ons leven. Volgens de World Health Organization (WHO) is geluidshinder na luchtvervuiling de belangrijkste milieu-oorzaak van gezondheidsproblemen.

txt_Bart Van Acker pix_imec

bronnen

- imeccityofthings.be/nl/projecten/hackable-city-of-things_2
- gentsmilieufrent.be/geluidsactieplan

Verontrustend probleem

Volgens berekeningen van het Europees Milieu Agentschap (EEA) gaan jaarlijks 600.000 gezonde levensjaren verloren als gevolg van lawaaihinder. Het agentschap eist dat de lidstaten de geluidsniveaus in kaart brengen en maatregelen nemen om dit verontrustende probleem aan te pakken, zonder evenwel normen op te leggen.

Geluiddempende maatregelen

Inspanningen van nationale en lokale overheden brengen echter weinig zoden aan de dijk. Volgens acousticus Dick Botteldoorn (UGent) worden geluiddempende maatregelen meteen teniet gedaan onder meer door de toename van het verkeer. Geluidsexpert Fred Woudenberg van de Amsterdamse Gezondheidsdienst stelt bovendien vast dat lawaaihinder het milieuprobleem is waarbij de minste vooruitgang wordt geboekt.

Tijd voor actie

Imec, het onderzoekscentrum voor nieuwe digitale technologie, lanceerde vorig jaar "Hackable City of Things." Burgers en actiegroepen konden daarbij 'smart city'-ideeën aanbrengen. GMF sprong mee op de kar en samen met de Antwerpse bewonersgroep Luchtbal Noord lanceerden we een idee om geluidsoverlast aan te pakken. Vier GMF'ers en vier Antwerpenaren vormden zo een team om een projectvoorstel uit te werken.

Meten is weten

Er zijn weinig meetresultaten om geluidsoverlast in onze stad nauwkeurig vast te stellen. Bezorgde burgers en beleidsmakers zijn aangewezen op geluidskaarten die gebaseerd zijn op een beperkt aantal meetpunten, op ramingen en op berekende

gemiddelden. De werkelijke hinder wordt in de beleidsplannen daardoor zwaar onderschat. GMF kaartte in 2019 al aan dat de Vlaamse geluidsplannen voor de Gentse agglomeratie weinig ambitieus zijn.

Fijnmazig meetnetwerk

Na de opmars van Citizen Science-projecten zoals Gente-nair, Curieuzeneuzen, Airbezen of Telraam leek het ons team logisch om ook geluidsdruk met de hulp van bewoners in kaart te brengen. In 2014 toonde een team van UGent al aan hoe een meetnetwerk voor geluidsdruk met een groot aantal sensoren – verspreid over een ruim gebied – technologisch haalbaar is. Om zo'n fijnmazig netwerk uit te bouwen, staan we voor drie cruciale uitdagingen: beschikken over degelijke en betaalbare meetapparatuur; voldoende burgers betrekken om de metingen te doen; en de resultaten op een gebruiksvriendelijke manier zichtbaar maken.

Steun van experts

Eind 2019 verdedigden we ons voorstel met succes voor een jury van experts. Als winnaar krijgen we ondersteuning van ingenieurs en partners van imec. Terwijl imec aan een sensor-prototype sleutelt, tekent ons team een actieplan uit voor een door-dachte Citizen Science-aanpak.

Een stille en gezonde stad

Ondanks corona hopen we dus in de komende maanden te kunnen proefdraaien met een beperkt aantal sensoren. Als de metingen en de dataverwerking robuust genoeg blijken, kunnen we een grootschaliger Citizen Science-project uitrollen. Wanneer na corona de 'normale' geluidsdruk weer van start gaat, zetten we zo hopelijk stappen naar een stillere en gezondere stad!

↑ Het geluidsteam van GMF en IMEC

Wij(k)-water

GMF wil hemelwater van kerkdaken opvangen

Gent is 47 kerken rijk, samen goed voor zo'n 5,7 hectare aan dakoppervlakte. Bijna al het regenwater dat op die daken valt, vloeit rechtstreeks naar de riolering. Een enorme verspilling in tijden van extreme droogte! GMF wil onderzoeken hoe we dat hemelwater maximaal kunnen opvangen om te hergebruiken of in de aarde te laten infiltreren.

txt_pix Pieter Van den Brande

Waterschaarste en droogte worden een steeds groter probleem. Maar de klimaatverandering brengt ons ook vaker hevige regenbuien. De plotse toestroom van grote volumes regenwater zorgt dan voor problemen: de riolen kunnen de toevoer van water niet slikken. Putdeksels komen omhoog en straten staan blank. Op plaatsen zonder gescheiden riolsystemen, verdunt het regenwater dat de riool instroomt het toekomstige afvalwater. Dat bemoeilijkt de behandeling in de rioolwaterzuiveringsinstallatie. Hemelwater opvangen helpt ons dus om wateroverlast, droogte, hittestress en waterschaarste tegen te gaan, en zo de stad klimaatrobuust te maken.

Wij(k)water

GMF wil onderzoeken hoe we regenwater dat op kerken valt, kunnen opvangen en hergebruiken of in de bodem laten infiltreren. Voor vijf kerken komt er een grondige analyse en een onderbouwd voorstel om concreet het hemelwater af te koppelen van het rioolnet. Dat kan een opstap zijn voor enkele proefprojecten. GMF diende een projectvoorstel in bij het Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer van de Koning Boudewijnstichting. We willen dit project uitvoeren samen met Ecokerk, Stad Gent, verschillende kerkfabrieken, AquaFlanders, Farys en Join for Water.

Wat doen we met het opgevangen water?

Regenwater kan je gebruiken voor het doorspoelen van toiletten (zowel in de kerk als in de directe nabijheid) of voor het bewateren van tuinen, parken of ander groen in de omgeving. Daarbij kan de groendienst een belangrijke afnemer zijn.

Buurtbewoners kunnen via een aftapkraantje water tappen voor huishoudelijke toepassingen zoals bloemen begieten, poetsen en de fiets (of auto) wassen. Tot slot kan het regenwater zorgen voor verkoeling, en zelfs voor het afvangen van fijnstof.

Sint-Macharius geeft het voorbeeld

Aan de Sint-Machariuskerk staan ca. 50 m² moestuinbakken. Zij worden bevoeid met water van het kerkdak. GMF wil onderzoeken of er verdere efficiëntiewinsten te bereiken zijn, bv. door het koppelen van infiltratie en hergebruik.

Waar kan het regenwater de grond in?

Infiltratie is een maatregel die vooral de problemen van neerslagpieken en het dalen van de grondwatertafel aanpakt. Bij infiltratie kan je veel makkelijker een hoge afkoppelingsgraad realiseren dan bij hergebruik. Er bestaan diverse systemen om regenwater te infiltreren. Heel goedkoop zijn gewoon onverharde lager gelegen stukjes waar regenwater kan inlopen, best met een overloop naar de riolering. Zeker als de omliggende publieke ruimte heraangelegd wordt, is dit een geschikte maatregel.

Wat zeggen de cijfers?

Op de 47 Gentse kerken valt jaarlijks in totaal 45 miljoen liter water, gemiddeld dus iets meer dan 950.000 liter per kerk. Niet al dit water kunnen we recupereren. Er zijn altijd verliezen. Per kerk kunnen we in theorie ca. 815.000 liter water opvangen. Ter vergelijking: een gemiddeld Vlaams gezin gebruikt jaarlijks ongeveer 73.000 liter.

Meer weten?

Lees het volledige artikel op gentsmilieufrent.be/wijkwater

Coöperatieve buren... groeien naar elkaar toe

Maak jij je ook soms zorgen over je woning? Zijn de ramen aan vervanging toe? Hoeveel zou ons dat besparen op energiekosten? Heeft de stookketel zijn onderhoud al gehad?

txt_pix_Veerle Vercruyce

In Gent zaten twee burenen met dezelfde kopzorgen. Ze willen graag in hun woning blijven wonen, maar grondig renoveren zagen ze niet meer zitten. Wooncoop en LabLand boden een oplossing. Door hun woning in te brengen in een wooncoöperatie werd opeens veel mogelijk. Niet alleen voor hen, maar ook voor de buurt.

Door de twee woningen naar elkaar te laten toegroeien kunnen er 3 gezinnen bij komen wonen. Zij maken het financieel

haalbaar om de bestaande woningen volledig energetisch te renoveren en met oog op de toekomst zorgvriendelijk in te richten. De wooncoöperatie neemt hierbij alle zorgen over, van de coördinatie van de bouw tot het onderhoud van de technische installatie. Maak kennis met deze coöperatieve burenen.

Ook andere burenen in de straat overwegen te gaan samenwerken. Zo zou er een wijkje ontstaan met diverse kleinschalige woonblokken met veel groen.

Lut: 'Ik woon in het huis van mijn ouders. Ik gebruik de kamers als opslag van familiestukken, van dia's tot buffetkasten. Ik ben hier geboren en wil hier niet weg. Via de wooncoöperatie wordt mijn woning volledig ingepakt, ik mag gewoon blijven wonen.'

Lut (61)

Emma (24), Jun (25) en Ine (25)

Anneleen (38) + Lucas (7) en Emma (9)

Jun: 'Emma, Ine en ik delen nu een appartementje. We waren snel overtuigd van Wooncoop. We kunnen samen investeren in een deelwoning.'

Anneleen: 'Als alleenstaande lukt het net om iets te huren, maar sparen zit er niet in. Via Wooncoop ga ik nu toch langzaam aan mee kunnen investeren in een woning'

Hoe mooi dit ook klinkt, helaas is het op dit moment nog geen realiteit.

Het coöperatieve project dat hiernaast beschreven wordt is een fictieve case om het nieuwe concept van 'coöperatieve burens', ontwikkeld door **Labland** en **Wooncoop**, tastbaarder te maken.

Coöperatieve burens is een renovatiemodel voor de verouderde vrijstaande woningen in 'babyboom-wijken'. Ongeveer 500.000 vrijstaande woningen

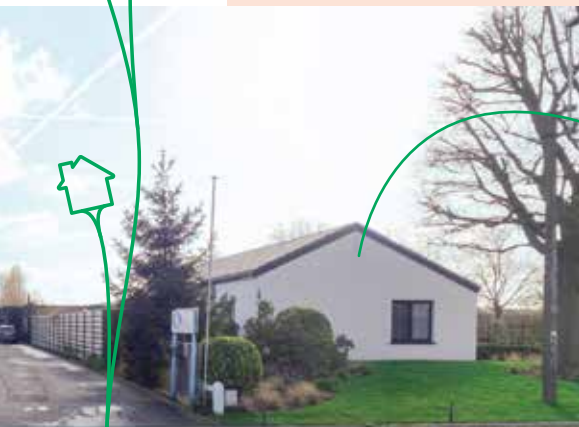
in Vlaanderen zijn gebouwd voor 1980. Een groot deel daarvan voldoet niet aan de huidige energienormen, en zo goed als geen enkele is klaar om de energieneutrale doelstellingen tegen 2050 te halen. De huidige bewoners wonen er vaak in een woning die eigenlijk te groot wordt wanneer de kinderen het huis uit zijn, maar ze willen er wel zo lang mogelijk blijven wonen. Die wijken hebben meestal een goede ligging nabij woonkernen, maar omdat ze

niet beschikbaar zijn moeten jonge gezinnen noodgedwongen een woning zoeken verder weg.

Wooncoop en LabLand willen die verouderde vrijstaande woningen aanpakken en tegelijk oplossingen voor andere uitdagingen integreren. Dit kan door burgers te overtuigen om hun woning onder te brengen in een wooncoöperatie. Op die manier kunnen woningen naar elkaar toegroeien om meer wooneenheden te creëren, bijvoorbeeld door een zorgwoning toe te voegen waardoor een grote woning vrijkomt voor een gezin. Zo ontstaat er één energetisch performant woonblok(je).

Gents MilieuFront kan zo'n woonmodel alleen maar toejuichen. Méér woningen in goed gelegen woonzones gaat ontsnippering tegen en zorgt voor verdichting en kernversterking van Vlaamse steden en dorpen. Dit betekent minder verplaatsingen met de auto, een efficiënter openbaar vervoer en minder natuur die verdwijnt onder een laag beton.

Maar er zijn er nog struikelblokken: het naar elkaar laten toegroeien van woningen is meestal niet toegelaten vanuit de lokale overheden. Vanuit het Gentse stadsbestuur kwamen er alvast positieve reacties, want het renovatieconcept pakt vele beleidsdoelstellingen tegelijk aan: een verruiming van het woningaanbod, bestaande woningen worden kwaliteitsvoller en energiezuiniger gemaakt, ruimte wordt slimmer gebruikt en burgers worden meer betrokken.

Paul (65) & Marie (59)

Brecht (28) & Lien (29) + Vic (1)

Marie (rechts boven): 'Ik vind het heerlijk als de kleinkinderen komen logeren. Maar onze tuin is daar niet op voorzien. Door de tuin samen te herontwerpen voorzien we een leuke speeltuin in de voortuin voor onze kleinkinderen en de nieuwe kinderen in het woonproject.'

Brecht: 'Ik had het er met mijn ouders (Paul en Marie, nvr) wel al eens over gehad om het huis te splitsen maar we zagen er ons geen beginnen aan.'

Meer info of met je burens aan de slag?
Contacteer Jan Van Loo
jan@labland.be

**help
mee**

Heb je zin om ook
vrijwilliger te worden?
Laat het ons weten!
info@gentsmilieufrent.be

Birgit — 'Je gras niet maaien kan veel veranderen'

Voor elk gaatje in je agenda is er wel een activiteit te vinden bij GMF. Dat kan natuurlijk enkel dankzij een groep bevlogen medewerkers, zoals vrijwilliger Birgit De Baere: twee jaar actief lid en sinds september ook voorzitter van de activiteitenwerkgroep.

Hoe ben je gestart bij GMF? — 'Ik volgde GMF al lang, op Facebook en als lid. Ik deed vooral mijn eigen ding: geen vlees eten, bewust reizen, ... maar door daar op mijn eentje mee bezig te zijn, voelde ik dat er nog iets ontbrak. Ik wilde deel uitmaken van een groter geheel. De acties van GMF spraken me aan en toen ik ook actief ging meewerken, was ik snel verkocht. Ik was pas twee weken vrijwilliger en mocht direct meehelpen aan de eerste beker-actie tijdens de Zesdaagse van Gent; dat was in 2018. Ik ben er echt ingesmeten geweest, maar het was een wree wijze ervaring. Toen de vorige voorzitter van de activiteitenwerkgroep te veel werk kreeg, heb ik haar functie overgenomen. Ik had aanvankelijk schrik dat het te droog zou zijn, maar dat valt heel erg mee. Het leuke is dat je echt kan kiezen hoeveel tijd je erin steekt. Als het een tijdje niet lukt, dan is dat geen drama. Je hoeft je niet vastgeketend te voelen. Ik ben kinesist; ik werk dus altijd één op één met mijn patiënten. Bij GMF kan ik ter compensatie de zaken in team aanpakken.'

Wat zijn je taken als voorzitter? — 'Vergaderingen voorbereiden en ervoor zorgen dat we tijdens die vergaderingen niet te lang blijven treuzelen bij bepaalde items. Daarna zorg ik voor een verslag van de meeting. Als voor een activiteit enkele dingen niet ingevuld raken, dan ga ik de juiste mensen zoeken of aanspreken. Een voorzitter helpt ook na te denken over hoe we acties kunnen aanpakken. Daarom is het ook fijn dat we soms brainstormen met de beleidswerkgroep. Door naar elkaars werk te kijken, krijg je ook nieuwe ideeën. Het is goed om niet altijd in dezelfde poule te vissen.'

Hoe kiezen jullie welke ideeën in acties worden omgezet? — 'Heel eenvoudig: de keuze wordt gemaakt op basis van het enthousiasme. Ideeën waar veel animo voor is, daar kan heel wat mee gebeuren. Het heeft geen zin om een project op te starten waar niemand van de vrijwilligers zich betrokken bij voelt. Maar sommige ideeën kunnen later worden opgevist, als de tijd er rijp voor is. We hebben veel in de koelkast zitten.

Soms heeft een actie een pushke nodig om gerealiseerd te worden, dat kan ook vanuit het secretariaat van GMF komen. Mijn ervaring is dat korte, krachtige acties het meest succesvol zijn. Eén concreet idee op één dag, daar kan je genoeg mensen voor optrommelen. Voor langer lopende projecten is het moeilijker om vrijwilligers te vinden die zich over een langere termijn kunnen engageren. Die projecten worden dan eerder vanuit het secretariaat aangestuurd!

Welke thema's liggen jou na aan het hart? —

'Biodiversiteit boeit me enorm. Hoe krijgen we de natuur terug in de stad? Kleine ingrepen kunnen hier echt veel verschil maken. Door een stuk stoep te ontharden. Of door je gras niet te maaien. Dat kan echt veel veranderen. Een tuin is vaak eerder een stuk museum dan een stuk natuur. Ik heb nu zelf wilde bloemen gezaaid in mijn gazon; het konijn loopt vrij rond. Er is ook een kleine moestuin; vorige zomer hadden we de lekkerste tomaten. Spijtig genoeg is de grond vervuild door een vroegere textielfabriek, dus moeten we de groenten kweken in bakken. Ik keek heel erg uit naar onze workshop 'wildtuinieren & biodiversiteit'; die hadden we samen met onder andere ByeByeGrass georganiseerd. Die is spijtig genoeg uitgesteld, maar er komt zeker een nieuwe datum! Fair Fashion vind ik ook heel belangrijk. De consument zal altijd nieuwe dingen willen blijven kopen, niet enkel tweedehands. Tweedehands is nu wel hip, maar zal dat over enkele jaren nog zo zijn? Andere manieren om kledij te produceren, daar ligt volgens mij de toekomst. Daarom help ik als vrijwilliger bij Fair Fashion. Dat is nu verplaatst naar november. Bij GMF kan je je engageren voor een massa verschillende thema's, bij Fair Fashion Fest help ik rond één thema op één dag. Dat vult elkaar dus mooi aan.'

Hoe is je engagement gegroeid? — 'Door te cohousen met iemand die heel geëngageerd leeft. Ik was me vroeger wel bewust van de milieuproblematiek, maar het engagement stond op een laag pitje. Door samen te huizen is dat enorm veranderd. Toen ben ik ook GMF beginnen volgen; dat leek me heel toegankelijk. Toegankelijkheid is zeer belangrijk; het blijft een uitdaging om een publiek aan te spreken dat niet vertrouwd is met GMF.'

Wat is je favoriete bezigheid als je geen verslagen voor GMF uittikt? — 'Festivals en optredens! En op café gaan. Ik keek zo uit naar de Gentse Feesten, Couleur Café en Down The Rabbit Hole deze zomer; ik zal het echt missen.'

txt_Karel Lauwers pix_Shauni Celis

MEET Jules #14: JULES' DIY-TIPS VOOR EEN FESTIVALVRIJE ZOMER

Helaba, gij daar!

We hopen eerst en vooral dat je het goed stelt in deze bevreemdende tijden. De wereldwijde coronacrisis heeft op elk van ons invloed, en voor de ene is dat al wat moeilijker om mee om te gaan dan voor de ander. Wij begrijpen dat, en wij zeggen: hou moed!

Ook Gents MilieuFront kreeg in maart een ijskoude douche over zich: op enkele dagen tijd stortte een goedgevuld GMF-voorjaar als een kaartenhuisje in elkaar. Workshops, onthardingsprojecten, de fietsapplausactie, de quiz etc.: al onze langverwachte en zorgvuldig voorbereide activiteiten verdwenen als sneeuw voor de zon. Weg, leuke evenementen om elkaar te inspireren, ontmoeten of activeren. Corona betekende ook: sterk verminderde inkomsten voor onze MilieuAdviesWinkel. Voor het GMF-personeel vertaalde dat zich in een stevige aanpassing aan constant thuiswerk en een verminderd uurrooster.

Daarom staat er voor (hopelijk) één keer op deze pagina's geen overvolle activiteitenagenda, want ook de komende weken en maanden blijven flou en onzeker. Maar geen zorgen: GMF blijft niet bij de pakken zitten! Aan het Front wordt naarstig verder gewerkt aan een #beternacorona-tijdperk, met duisd nieuwe acties, campagnes en initiatieven. En dat doen we het liefst van al nog altijd samen met jou. Zo lang we elkaar niet kunnen zien doen we ons best om je te blijven inspireren. En daarna - als het weer mag - zien we elkaar terug in levende lijve, groeten we elkaar van harte en vliegen we er als vanouds samen keihard tegenaan!

PS Bekijk onze achtercover deze keer met extra aandacht, misschien kan jij wel iets betekenen voor een Gentenaar die het extra moeilijk heeft in deze periode.

Wild idee of jeukende vingers?

Leg je ei bij GMF!

Onze dagelijkse werking draait tijdelijk wat anders dan normaal, maar bij GMF is er altijd plaats voor jouw wild idee! Wil je een DIY-filmpje maken over hoe je zelf water kan opvangen? Gent vergroenen en in de leer gaan bij onze Geveltuinbrigade? Samen met GMF een nieuw project lanceren of uitwerken? Laat het ons weten via info@gentsmilieufrent.be. Van zodra we elkaar terug mogen ontmoeten, nodigen we je graag uit voor een kennismakingsgesprek.

Geen ongeadresseerd
reclamedurkwerk,
alstublieft

Anti-reclamestickers

Steeds gratis verkrijgbaar op ons kantoor

Er bestaan ondertussen al verschillende versies, maar de boodschap blijft dezelfde: met het opkleven van een anti-reclamesticker bespaar je jaarlijks tientallen kilo's aan papierafval. Tegelijkertijd bezorg je jezelf wat minder reclame in deze overvolle reclame-maatschappij. Kom je gratis sticker bij ons ophalen.

jun jul aug

GZCHT: frontreporters

Schrijf mee aan of lees na voor Frontaal!

Het knappe tijdschrift dat je nu aan het *eyeballen* bent komt er louter dankzij het vele werk van vrijwilligers. Om 4x per jaar een sterk magazine te kunnen produceren zijn we quasi permanent op zoek naar nieuw bloed voor onze redactieraad. Heb jij een scherpe pen, neem je graag interviews af of doe je niets liever dan 's avonds bij een glas wijn teksten checken op spellingsfouten? Dan ben jij de m/v/x die we zoeken, wij gaan elkaar gelukkig maken! Geef ons een seintje op frontaal@gentsmilieufont.be en misschien schuif jij binnenkort wel aan aan onze redactietafel.

Iedereen botanist!

Stoepkrijten als een Plant Tracker

Op vrijdag 22 mei, de internationale dag van de biodiversiteit, riepen we iedereen op om als Plant Tracker op pad te gaan! Gewapend met stoepkrijt, app of plantenboek determineren en krijten heel wat GMF'ers planten op hun stoep of in de stad. Op die manier kregen de vaak ondergewaardeerde onkruidplantjes in de stad hun naam terug. Want zeg nu zelf, is 'onkruid' niet gewoon een oordeel?

Word vrijwilliger bij GMF

Meedenken of meedoen? Welkom!

GMF staat of valt met vrijwilligers. Naast onze raad van bestuur, de Frontaal-redactieraad en een heleboel 'losse' GMF'ers zit het gros van onze vrijwilligers verdeeld over twee brede groepen: de activiteitenwerkgroep en de beleidswerkgroep. De eerste groep zet non-stop events en activiteiten op touw die onze thema's in de kijker plaatsen, de andere probeert via campagne-, lobby- en denkwerk het duurzaamheidsbeleid van lokale en regionale overheden te beïnvloeden. De ene groep versterkt de andere of ze werken samen, cfr. ons mobiliteitsdebat eerder dit jaar. Zin om zelf tot een van deze teams toe te treden? Schrijf ons op info@gentsmilieufont.be en we wijzen je de weg!

Gadgets voor burgerwetenschappers

GMF leent uit

Wil je weten aan welke snelheid het (auto) verkeer door jouw straat zoeft? Ontleen dan onze **speedgun**! Wil je graag de luchtkwaliteit in jouw straat omgezet zien in data? Dan kan je onze **mobilele fijnstofmeter** ontlennen! We stellen onze meetinstrumenten gratis ter beschikking en helpen je graag op weg. Laat ons iets weten via info@gentsmilieufont.be!

Om kleine berenjagers te behagen staat ons draakje met plezier zijn plaats af #klimaatstraat

Vrijwilliger Gregory vult zijn technische werkloosheid nuttig in: bedeling van #foodsavers voedselpakketten voor #vzwTinten

Tijd voor nieuwe hobby's: #borduren vraagteken? ZEKER

Adembenemend én adembevoordevol: een lege #E17 op paasmaandag

Nieuw prototype mondmasker, #made in Drogen

Wij missen jullie allemaal zo hard #houmoed

volg ons

👍 gentsmilieufont-GMF
 📷 @gentsmilieufont
 #gentsmilieufont

Dirk Van Duppen inspireert voor een #beternacorona

Ook tijdens de lockdown valt er nog veel zwerfafval te rapen. #zwerfvuil

Baby Maarten verkleet als klein #coronavirus: aanstekelijk, #socialdistancing onmogelijk

Geen #GF dit jaar, maar op de Beestenmarkt is het altijd #kwartvoorparty

COLOFON

Frontaal is het driemaandelijks tijdschrift van Gents MilieuFront vzw (GMF)

Jaargang 23_nr. 2
zomer 2020

verantwoordelijke uitgever

Elina Bennetsen
Maria Hendriklein 5/201,
9000 Gent

redactie

Erik Grietens, Binte Claes,
Pieter Van den Brande,
An Van Hemeldonck, Gwen
Bouchier, Sanne Jans, Nico
Cuypers, Lisa Marechal,
Veerle Vercrucy, Karel Lau-
wers, Sarah Marchant, Thijs
Michiels, Céline Rosseeuw,
Loes Geenen, Birgit De
Baere, Iris Verschaeve, Judith
Hoogewijs, Bart Van Acker

grafisch concept

Marlies Nachtergaele

lay-out

Shauni Celis
Marlies Nachtergaele
Marian Vandenbussche

fotografie — illustraties

Vermeld bij artikel.
Cover: Noor Van Weverberg
— Huisfotografen:
Noor Van Weverberg,
Shauni Celis en Dennis Licht
— Huisillustratoren:
Britta Bolte, Veerle Vercrucy
en Marie Bockaert

contact redactie

frontaal@gentsmilieufont.be

copyright

Overname van artikels
wordt aanbevolen, mits
bronvermelding.

drukwerk

Graphius, Gent

Gedrukt op 100%
kringlooppapier
met inkt op vegetale
basis en solventvrij.

over ons

Gents MilieuFront (GMF) is een politiek onafhankelijke milieuvereniging die actief is in Gent en omgeving.

We willen mee vorm geven aan een samenleving waarin 'duurzaam' altijd de logische, natuurlijke keuze is, op alle niveaus. Om dit te bereiken richten we ons tot lokale overheden, inwoners en organisaties in de regio via beleidswerk, sensibilisering, adviesverlening en acties. Vrijwilligers zijn het kloppend hart van onze vereniging. We leggen ons toe op stedelijke thema's zoals afval, energie, mobiliteit en klimaat. MilieuAdviesWinkel (MAW) is het servicepunt duurzaam bouwen en renoveren van GMF.

word lid

Word je lid, dan help je ons om nog meer acties te ondernemen en zwaarder te wegen op het Gentse milieubeleid.

Je bent al lid vanaf 5 euro per jaar! Dit doe je makkelijk en snel via het domiciliëeringsformulier op de website. Wens je een gezinslidmaatschap, dan stort je 12,5 euro. Elk GMF-lid heeft recht op kortingen in een twintigtal duurzame Gentse handelszaken. Originële cadeautip? Schenk een lidmaatschap!

doe mee

GMF bestaat dankzij de inzet van een groep enthousiaste vrijwilligers.

Hands-on organisators, dossiervreters of praktische enthousiastelingen: iedereen is welkom! Stuur een e-mail naar info@gentsmilieufont.be en je zal uitgenodigd worden voor een kennismakinggesprek.

steun ons

Steun GMF met een gift. Stort een bedrag op rekening BE93 0011 4993 2067. Vermeld in de mededeling 'Gift'. Alle giften vanaf €40 op jaarbasis zijn fiscaal aftrekbaar. Giften hoger dan 40 euro zijn natuurlijk ook welkom. Merci!

vind ons

Secretariaat GMF

Koningin Maria Hendrikaplein 5/201
9000 Gent — T 09 242 87 51
info@gentsmilieufont.be
www.gentsmilieufont.be

*Steven Geirnaert, Iris Verschaeve,
Thijs Michiels, Sarah Marchant en
Pieter Van den Brande*

Openingsuren

Open van maandag tot vrijdag.
9u - 12u30 | 13u - 17u

MilieuAdviesWinkel (MAW)

Wil je bouwadvies? Maak dan eerst een afspraak. — T 09 242 87 54
info@milieuadvieswinkel.be
www.milieuadvieswinkel.be
*Stefaan Claes, Veerle Vercrucy
en Bieke Vanherwege*

Gents Solidariteitsfonds voor moeilijke tijden

Help en stort een bijdrage
op BE04 8901 5426 8831 –
EHVV vzw met de vermelding
'CORONA'. Dankjewel!

Wij zetten jouw bijdrage om in
voedselbonnen en financiële steun.

Kwetsbare Gentenaars worden extra hard getroffen door de coronacrisis. Dertien Gentse vzw's sloegen de handen in elkaar en richtten een noodfonds op om hen te helpen.

GENT
**Samen
Solidair**

Kijk hoe jij kan helpen:
[facebook.com/groups/
gentssolidariteitsfonds](https://facebook.com/groups/gentssolidariteitsfonds)

Een samenwerking van:
Een Hart Voor Vluchtelingen vzw, Werkgroep
Vluchtelingen Gent vzw, Hand in Hand Gent,
WoonGift Gent vzw, vzw De Tinten, Victoria
Deluxe vzw, De Rode Lotus, vzw De Sloep,
LetsSaveFood Gent, Buurtwerk Muide Solidair,
Refu Interim, Enchanté, en VOEM vzw

Frontaal

Gents Milieu
Front

driemaandelijks magazine van Gents MilieuFront
jaargang 23 – 2de trimester 2020
v.u. Elina Bennetsen, Maria Hendrikplein 5/201, 9000 Gent

P806132
afgiftekantoor
9000 Gent 1

PB-PP
BELGIE(N)-BELGIQUE